

Taxa postală
plătite în num.
No. 224716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada
Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 10.
Telefon: 3-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Bérmegtelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fe-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Ara 5 lej

Dének, 1932 szept. 9.

5692. FV
ELUL 8.

XV. ÉV.
206. SZÁM

A német bírák

Még az ügyvédet is bezárják Németországban, ha lelkiismeretesen véd. Frank nevé blankenburgi ügyvédet tegnap egyhavi fogságra ítélték, mert védőbeszédében kétségbe merete vonni a védenca ellen valló rendőrtanuk szavahihetőségét és azt merete állítani, hogy igazság szerint nem védenca, hanem a tanuk valók a vádlottak padjára. Németországban rendkívül feltűnést keltett az ügyvéd elítélése, mert eddig soha sem történt meg, hogy azért, mert egy ügyvéd kötelességét teljesíti, elítélik és becsukják. Bevonult az új német kurzus a bírósági tárgyalóterembe és megfosztotta a kurzus szempontjából nem szimpatikus vádlottat a védelemtől. Eddig az volt az általános jogszokás, hogy bűnügyekben a törvény értelmében hivatalból rendelt ki védőt a bíróság, ha a vádlottnak nem volt pénze ügyvédre, vagy nem akart ügyvédet fogadni. Így van ez ma is minden alkotmányos országban, persze most már Németország kivételével. Természetes, hogy a német ügyvédek ezentul nem lesznek boldok, hogy olyan vádlott védelmet vállalják, aki szocialista vagy pláne kommunista. Tehát azok, akik szemben állanak az új német kurzussal, kénytelenek lemondani bíróság előtt törvényben biztosított jogvédelmükről. Ez a jogfosztás elsősorban a polgárságot sújtja, de lehetetlenné teszi az ügyvéd munkáját is a bíróság előtt. Az uralmon levő kurzus emberei mindent tehetnek, nincsen szükségük védőre, hiszen ugys felmentik őket. A többieket nem védheti az ügyvéd, mert ha kétségbe meri vonni a vádirat helyességét vagy a terhelő tanuk vallomását — bezárják. Az új német rend megszorítja a munkanélküliek számát, mert hiszen a kriminalisták elvesztik kenyerüket.

Mégegyszer a konverzió

Az egész konverzió kezd már az embereknek az idegeire menni. A javaslatnak a szövege napról-napra változik és még mindig nem biztos, hogy egyáltalában parlament elé kerül-e ebben a szesszióban ez a keserves törvényjavaslat. Nincs olyan nap, hogy valahol valamilyen gyűlést ne tartanának a konverzió miatt. De régóta nem hallottunk olyan okos szót, mint amilyen az erdélyi román bankok szövetségének, a Solidaritateanak nagygyűlésén elhangzott. Hogy tudniillik az egész konverzió, úgy is, ahogy azt Argetoianu és ugys, ahogy azt Mironescu elképzelték, fából vaskarika. Persze nem a Solidaritatea mondta ki először ezt a találó megállapítást. Mindenki tudta ezt akkor, amikor Argetoianu híres javaslatát elkészítette. Időközben azonban feledésbe merült az egész. Hogy pénz nélkül nem lehet konverziót csinálni. Mert a konverzió azt jelenti, hogy rövidlejáratu adósságokat egy bank vagy egy intézmény hosszulejáratúvá vált át. A hitelezőket azonban kifizeti. A mi konverziókban azonban szó sincs efelől. Ezt a nagy hiteltranzakciót pénz nélkül akarja megoldani az állam. Rendezi a parasztadósságokat, de úgy, hogy a hitelezők feltétlenül tönkremenjenek belé. Már a konverziós javaslat születésének percében megcsóválta a fejét egy történetesen Bukarestben járt amerikai bankár és ilyeneket mondott: „Ha önök pénz nélkül tudják a mezőgazdasági adósságot konvertálni, akkor feltalálták a fából vaskarikát. Ha mégis megtalálják a receptet, közöljék velünk, le fogjuk majd utánozni Amerikában”. Az erdélyi bankárok csak most csóválják meg a fejüket, de alaposan. És minden demagógiával és a parasztközött kifejtett féltelen agitációval szemben felemelik tiltakozó szavukat az eféle konverzió ellen. Ha az állam konvertálni akarja a parasztadósságokat, akkor állítson fel konverziós bankot, a bank fizesse ki a hitelezőket, az adósok majd amortizációs részletekben kifizetik a bankot. Mindez roppant egyszerű volna csak éppen hogy a pénz hiányzik hozzá. De

A király kihallgatáson fogadta az összes külföldi szakértőket

Bucuresti-Bukarest, szept. 8. A külföldi szakértők tegnap együttes értekezletet tartottak az Athene Pallac-ban. Ez alkalommal a statisztikai adatok összehasonlítására került a sor, majd megkezdték az anyag feldolgozását. Valószínű, hogy a szakértők még 3-4 napig maradnak az országban, majd egy

kisebb bizottság, amelynek tagjai Lovaday, Uonit és Grodhild, marad vizsgál és elkészítik a jelentést a Népszövetség számára. Tegnap délután a király kihallgatáson fogadta valamennyi szakértőt. Este pedig visszautazott Szinájába.

A stresai konferencián véget ért a vita, ma megkezdődik a komoly munka

Nagy agráralap létesítéséről tárgyalnak Stresaban

Genf, szept. 8. A Journal de Geneve értesülései szerint a délkelet-európai agrárállamok megállapodtak abban, hogy Stresaban a konferencia pénzügyi bizottságában felvetik a külön agráralap létesítésének eszméjét, amely lehetővé tenné a mezőgazdaság modernizálását s másrészt hosszulejáratu agrárhitelek nyújtásával lehetne az érdekelt országok mezőgazda társadalmának segítségére.

lekben történő elhelyezését. Több delegáció a termelési anarchia megszüntetése és a káros hatások enyhítése érdekében ajánlja nemzetközi egyezmény kötését a termelés korlátozásával és az árak emelésének lehetővé tételével.

Párizsban hangoztatják, hogy bár Stresaban az új áthidalásra váró ellentétek nagyok, a politikai érdekek hátterbe szorításával meg kell egyezniük a tárgyalásban résztvevő államoknak. A francia lapok beavatott helyről közlik, hogy a stresai konferencia gazdasági főbizottsága ma kezdte megvitatni a varsói agrárkonferencián tervezetbe foglalt azon elgondolást, hogy a hitelező nyugati államok követeléseik részbeni fedezésére vegyék át az agrárállamok terméskéleségeit. Ez a terv a valutagazdálkodást javíthatná és egyuttal lehetővé tenné az agrárállamok részére agrártermékek nagyobb tétel-

Róma, szept. 8. A stresai konferencián Ausztria, Németország, Svájc, Hollandia és Franciaország fődelegátusainak felszólalásai után véget ért az általános vita. A gazdasági, továbbá a pénzügyi bizottság, valamint az agrár-albizottság ma megkezdik munkájukat.

Véres tüntetéseket rendeztek a horogkeresztesek Ausztriában, Bécsből jelentik: Ausztria két városában hirdettek gyűlést ma este a nemzeti szocialisták: Leobenben és Halleinban. Mindkét gyűlés véres zavargásokra adott okot. Leobenben az összetűzések során egy nemzeti szocialista meghalt. Halleinban a tüntető szocialistákat a rendőrök szét akarták oszlatni s közben összetűzés támadt a nemzeti szocialisták és a rendőrség között. A harcnak eddig egy sulyos és három könnyebb sebesültje van. Ejfélkor még nem sikerült a rendet helyreállítani.

nemcsak hiányzik, hanem hiányozni is fog. Azért lesz mindenképpen rászünk pénznélküli konverzióban, ami használni biztosan nem fog senkinek sem. Hiszen hiába tanakodnak még a konverziós javaslat szövegén, a konverzió tényleg megvan. Nem fizet senkiesem. Még sem lettünk ettől a nemfizetéstől sem boldogabbak, sem gazdagabbak.

Egyenlő fegyverkezés

Lefegyverkezés és felfegyverkezés. Veszedelemes játszanak ezekkel a szavakkal a nagyhatalmak. Mintha a kettő egy és ugyanaz lenne. Neurath báró német külügyminiszter például közönségesen kijelenti, hogy neki: mindegy. Mindegy az, hogy felfegyverkezésre jogosítják-e Németországot, avagy a többi hatalmak fegyverkeznek-e le ugyanolyan mértékben, mint ahogy a németek tették annak idején a versaillesi szerződés értelmében. Schleicher tábornok azonban máris gyürkőzik a nagy német fegyverkezésre és máris csörtegi a fegyvereket a világ ijesztésére. Neki ugyanis nem mindegy. Egyáltalán nem. Ő tábornok. Még pedig a javából. Neki nem is annyira az ugynevezett fegyverkezési egyenlőség kell lefelé, hanem a

fegyverkezés felfelé. Neki nem az a fontos, hogy Franciaország leépítse fegyverkezésének méreteit, hanem sokkal fontosabb az a gyönyörűség, amelyben az acélszakosok vasárnapi felvonulásán furdette meg tábornok-lelkét.

A császári Németország délibábjá ragyog szomjas lelkesiméi előtt és ezt a véresen dicsőséges multat szeretné előhívni a sötét mult dohos oduiból. És míg a német külügyminiszter a békeeszmé igazságával próbálja kiparizolni a német jegyzék puskaporos követelményeit, addig Schleicher tábornok Königsberghől röpi világgá a harci riadókat. Ki tudja mi lesz ebből a furca játékból és fogalom-konfuzióból? Franciaország taktikázik. Egyelőre formai választal akar reagálni a német jegyzékre s nem ad végleges választjegyzéket mindaddig, amíg a versaillesi szerződést aláíró többi államok nem foglalnak állást. Hogy mi lesz ez az állásfoglalás, ma még nehezen lehet tudni. Már abból a szempontból, hogyan fog annak megszövegezésében érvényesülni a világot szédítő diplomáciai művészet. De hogy mi lesz annak lényege, azt már tudjuk. Mindenki hétkelkattal fogja megőrizni fegyverraktárait, nehogy lecsipjenek azokból egy csöpp puskaport is. És Schleicher tábornok nem hiába mosolyog kajánul a jövő ígéretei felé...

VILÁG TÖRTÉNET

Jön a Hitler-puccs?

Berlin, szept. 8. A puccshírek tartják magukat. A Hitler-féle rohamcsapat tagjai türelmetlenkednek s egyre jobban szorongatják a vezért, hogy mi lesz? A „Marsch auf Berlin” várat magára. Lesz puccs? Kétségtelen, hogy Hitler a legjobb alkalmat lekéste, 1930 szeptemberében, a választások után következő napon, amikor a nacionálsocialistapárt meglepetésszerűen 107 mandátumot szerzett, olyan fejetlenség támadt a baloldalon, hogy ha akkor csinálja meg Hitler a puccsot, nem talált volna komoly ellentállásra. Hitler nem mert. A mult évt július 13-án, a bankösszeomlás napján szintén kitűnő esélyei lettek volna a puccsnak. Hitler nem mert. És most néhány napja, augusztus 13-án, azon a szombaton, amikor a fasizmus kosarat kapott Hindenburgtól s ezáltal nyilvánvalóvá vált, hogy legális uton nem kerülhet többé hatalomra, úgy látszott, hogy nem lehet a rohamcsapatok legénységének oly sokszor beigért puccsot tovább halasztani. A náci párt nagyvezére össze is ült a vasárnapra virradó éjjel doktor Goebbelst berlini lakásán és — megint nem történt semmi. Hitler nem mert. Aki egyszer megégette a körmét, az óvatos. A balsikerű müncheni puccs után Hitler börtönbe került s bár azóta már kilenc esztendő telt el, a náci vezér nem tudja elfelejteni, hogy a puccsok néha kellemetlen következményekkel járnak. Ez az egyik oka annak, hogy Hitler nem akar kockázatokat vállalni. A másik oka az, hogy a barnainges magánhadserg nem olyan erős, mint azt általában hiszik. A Hitler-féle rohamcsapatnak, az S. A.-nak összesen 400 ezer főnyi legénysége van. Ehhez járul az S. S. 12 ezer embere. Ha tekintetbe vesszük, hogy a német hadsereg mindössze 100 ezer emberből áll, akkor a Hitler rendelkezésére álló haderő kolosszálisnak látszik. A látszat azonban csal. Az igazság tudniillik az, hogy ebből az óriási hadseregből, ha a helyzet komollyá válik, csak az S. S. ér valamit. A tizenkétezer főnyi S. S. csupa katonaviselt, gondosan kiválogatott ember, akik mindenféle speciális szolgálatra ki vannak képezve, zsoldot és ellátást kapnak. Erre a tizenkétezer emberre, akárhogy fordul a dolog, számítani lehet. Az S. A. azonban, a tulajdonképeni barnainges nem reprezentál komoly harci erőt. (A két betű, S és A tulajdonképen a Sturm-Abteilung, rohamosztalg szónak a rövidítése, azonban Hitler egy pörben eskü alatt vallotta, hogy a rövidítés Sport-Abteilungot jelent s azóta a náciok a szót csak rövidített formájában használják.) Az S. A.-ba mindenki beléphet, aki ingyenes egyenruhára szert akar tenni s a barnaingesek legnagyobb részét épen ez a körülmény készítette arra, hogy Hitler hadseregébe belépjenek. Kimélni lehet a drága civilruhát. Szó sincs róla, a civilruha kimélete igen magasztos gondolat, mindamellett nem alkalmas arra, hogy harci szellemet öntsön jámbor közhivatalnokokba, cingár diákokba, éhes munkanélküliekbe. Az S. A. tagjai szívesen játszanak katonásdit, kéjelegnek abban, hogy fasisztaköszöntéssel üdvözölhetik az uccán a nőket, masirozás közben lelkesen énekelnek harci dalokat és ha többségben vannak, arra is kaphatók, hogy összeverekedjenek a kommunistákkal, vagy a Reichsbannerekkel, de komoly ellenfélle szemben használhatatlanok. Hogy az S. A.-t legjobban az S. S. nézi le, köztudomású. Csak a nemrégiben történt, hogy néhány S. S. legény ki akarta próbálni a neuköllni S. A. bátorságát és a tempelhoffi rejlötér mögötti ugynevezett Prieserweg-en körülbelül huszan lövöldözni kezdtek vaktöltéssel egy száznegyven főnyi S. A.-menetre. Két percen belül az S. A.-századból csak heten maradtak a helyszínen, a többi elszaladt. Az S. S. fiuk megnyerték a fogadást, de Hitler kizárta őket a pártból, amiért az S. A.-t blamázták.

Amikor a lapok azt írják, hogy nacionálszocialisták véres uccai harcot vívtak valahol a kommunistákkal, akkor rendszeren S. S.-emberekről van szó. Az S. A. tagjai közül csak a régebbi kommunisták egyrésze ér katonai szempontból valamit, ezeket tudniillik nem veszik át az S. S.-be, bárhol is kitüntetik magukat. Másik különben, ha az S. A. valamelyik embere „használatosnak” bizonyul, az S. S. rögtön elszippkázza. Az S. A. nem kap zsoldot, csupán azok közülök, akik munkanélküliek, szállást kapnak az ugynevezett S. A. kaszárnyákban, ahol a jómódu nacionálszocialista elvtársak adakozásából kántinok is vannak részükre felállítva. Az utóbbi időben az S. A. legénységének katonai kiképzésre is be kell vonulni, ez a kiképzés azonban csak 14 napig tart és annyit is ér. Hitler maga tudja a legjobban, hogy ha egy puccs ellentállással találkozunk, akkor az S. A.-ra nem lehet számítani, mert ez a színházi hadsereg öszinte undort érez minden uccai harc iránt. A világháború első hónapjaiban a front mögött mindenütt ugynevezett polgárőrségeket szerveztek. Nos, az S. A. ember katonai értékét tekintve pontosan megfelel az egykori „polgárőr”-nek.

Hogy van a Hitler hadsereg felszerelve? Az egyenruhától eltekintve sehogya. Az eldugott fegyverek és a munició talán elégséges a tizenkétezer főnyi S. S. számára. Talán. Az S. A.-nak legfőbb bikaesők, boxerek és nehány revolver áll rendelkezésére. Ha a fegyverkezés szóba kerül, akkor az S. A.-fiúk hunyorgatnak, hogy „majd lesz, szerezni fogunk; adott esetben kapunk”. Ezek mögött a sokat sejtető kijelentések mögött nincs semmi. A nációk mindezeideig azt remélték hogy puccs esetén szerezni tudnak majd fegyvereket elsősorban a vasutársaságok fegyvertáráiból, mert a rendőrség velük rokonszenvezik és nem tanúsít majd ellenállást, ha arra kerül a sor. A rendőrség rokonszenvében vetett hit azonban az utóbbi hónapok folyamán alaposan megrendült, mert kiderült, hogy a rendőrök nemcsak balfelé, de jobbra is lönek, ha muszáj. A „rokonszenvet” tehát ki kell a számításból hagyni.

A puccstervek ehhez képest változást szenvedtek. Míg eddig a náci-alvezetek arról álmodoztak, hogy a „Marsch auf Berlin” egy fegyveres hadsereg felvonulása lesz a főváros ellen, az újabb terv az, hogy — ha Hitler például a parlament feloszlata esetén elhatározza magát — hideg marsot csinálnak, vagyis fegyvertelenül vonulnak be Berlinbe. Amennyiben a rendőrség és a katonaság ellentállást tanúsítana és fegyvert használna velük szemben, akkor az csak annál jobb, mert akkor ki lehet adni a jelzést, hogy az államhatalom fegyvertelenekre lövet. Egyszerűleg az S. S. (s itt a terv egyenesen gyerekes jellegűt) zárt butorkocsiikkal felvonul a minisztériumok és a közüzemek elé, adott jelre elfoglalja azokat, foglyul ejti a minisztereket és a köztársasági elnököt s kikiáltja a fasiszta „Harmadik Birodalmat”.

Ezeket az ábrándokat illetékes helyen nem veszik komolyan és a helyzet talán legjobban Schleicher birodalmi hadügyminiszternek az a kijelentése jellemzi:

— A nációk igyekeznek a rendőrség és a katonaság kebelében szövetségeket szervezni. A tüzoltókat elhanyagolják. Pedig az ő „Marsch auf Berlin”-jüket tüzoltófejskendőkkel fogom szétszpricceltetni.

Hogy a tüzoltófejskendők elégségesek lesznek-e a Hitler puccs ellen, az nem biztos. De az S. S. és az S. A. egy fasiszta puccs esetén nemcsak a rendőrséggel és a katonasággal találja szemben magát, hanem a köztársaságiak hasonló szervezetével, a Reichsbannerrel és a kommunisták Rot Front-organizációjával is. A

Reichsbanner és a Rot Front sem jelentenek komolyabb katonai erőt, mint az S. A., de tökéletesen elégségesek ahhoz, hogy egy általános sztrájk esetén meg tudják akadályozni sztrájkterők beállítását. Már pedig, hogy az általános sztrájk miocoda fegyver, az kiderült a Kapp-puccs alkalmával, amikor a győztes ellenforradalom három nap mulva önként kiadta a kezéből a hatalmat, mert nem volt víz, nem volt világítás, nem jártak a vasutak, nem volt élelmiszer. S ezt a fegyvert a fasiszmus ellenfelei kétségtelenül alkalmazni fogják megint, ha puccsra kerül a sor.

A magánhadseregek közül csak egy van, amelyik egyenértékű a Reichswehr-

rel és kifogástalanul fel is van szerelve: a Stahlhelm. Csupa hadviselt tiszt és altiszt, ötös csoportokban szervezve, félórán belül egy egész szervezet mozgósítható. Amíg Hitler számíthatott a Stahlhelm támogatására, addig egy puccs komoly veszélyt jelentett. A Stahlhelm azonban, úgy látszik, nem hajlandó ilyesmiben résztvenni. Erre vall, hogy legutóbb az egyik Stahlhelm-vezető, de Stefani őrnagy maga denunciatát adott a kormánynál, hogy Hitler puccsra készül és a Stahlhelm embereit is be akarja ugratni ebbe. Amikor a Hitler-sajtó megtámadta Stefani, a Stahlhelm központi vezetősége az őrnagy mellé állt és hivatalosan szembehelyezkedett a puccstervekkel.

A Sármaságban ókori sémita templomot ástak ki

Dr. Diamant látogatása a kolozsvári Klasszikus Tudományok Intézetében. Dr. Daicovici professzor érdekes zsidó vonatkozású leletei

Cluj-Kolozsvár, szeptember 8. Tegnap az ügyvédi kongresszusra Kolozsvárra érkezett dr. Max Diamant, Storoineti volt zsidópárti képviselője, akit a csernovici ügyvédi kamara bizott meg a kongresszuson való reprezentálással. Dr. Diamant, aki Bukovina egyik legnevesebb ügyvédje, minden szabad idejét zsidó történeti kutatásokkal tölti. Kutatásainak speciális területe a zsidó folklor: a népművészet, a néphagyomány, népviselet, általában a népi megnyilatkozások ismeretése és továbbmenően azoknak a történeti fejlődésben való szerepe. Dr. Diamant nagyon érdekes problémát választott. Ki akarja mutatni az ország különböző helyein talált ősi és korábbi leletekből, amelyek kétségtelenül igazolják zsidó közösségeknek évezredekkel azelőtt való jelenlétét, hogy ezek a zsidók eredetiségüket tisztán és érintetlenül őrizték meg. Sem a talmudi kultúra nem befolyásolta szellemiségüket, sem idegen népművészet nem élénkítette fantáziájukat és elenyészően kevés nyugati hatásokkal érintettek. Dr. Diamant minden idevonatkozó írásos emlék és irodalom felhasználása mellett maga is eljár a zsidó nép közé, feljegyzi dalait, meséit, lemásolja a kegyzereken és régi öltözékeken található dekorációkat, hogy ezen a nyomon is megtalálja feltevésének igazolását, ami a zsidóság történetének egy fölötté érdekes és újszerű adaléka. A régebbi történeti emlékek közül különösen a Románia területén található római és görög zsidó vonatkozású síremlékei és a népvándorlás kulturmaradványai érdeklik.

Dr. Diamant csütörtökön délelőtt látogatott a Kolozsvári Klasszikus Tudományok Intézetébe, ahol az intézet egyik vezetője, dr. Daicovici egyetemi tanár szíves előzékenységgel fogadta és nagyon érdekes, olyan romániai leletre hívta fel figyelmét, amelyek pontosan belevágnak az illusztris csernovici vendég tanúmányai körébe. A sármasági görög-romai és egyéb emlékek után való kutatások során Daicovici professzor 1980-ban olyan síremlékekre bukkant, amelyeknek felirata kétségtelenül teszik, hogy ezen a területen görögösített kisázsiai sémiták, minden bizonnyal zsidók is, éltek. Ebben az évben pedig egy egész templomot ásatott ki, amelynek görög felirataiból egy nagyobb zsidó közösség jelenlétére kell következtetni. Ezek a leletek most vannak feldolgozás alatt és szakkörökben kétségtelenül nagy szenzációk fognak kelteni. Dr. Diamant beható érdeklődéssel kísért a kolozsvári történész információt és megkérte, hogy minden újabb zsidó vonatkozású leletet közölje vele. Dr. Daicovici most összefoglaló munkában fog beszámolni az ókori Erdély sémita emlékeiről, amelyek a külföld nagyfokú érdeklődésére is számot tarthatnak.

Dr. Diamant megnézte a tanár szíves kalauzálása mellett az intézet régészeti gyűjteményét, amely a legérdekesebb darabokat öleli fel gondos, szakszerű elrendezésben. Újabb részei a múzeumnak a dák várakban talált cserepek és az agyagból készített hatalmas gabonatartrályok, amelyek vázáknak is beillenek. A

Pestiek, Magyarok, Kolozsváron

Jelölőszőr Lepagehoz menjenek: várostérkép, olcsó emléktárgyak, képeslapok, erdélyi művészet, irodalom, Erdélyi háziipar, román iparművészet, népviseleti tárgyak kiállítása a Lepage könyvkereskedésben.

múzeum új traktusában egyébként felállították a párizsi és londoni múzeumok által még nusz év előtt elküldött gipszmásolatait a klasszikus kor ama szoborműveinek, amelyeket minden kultur-

Anilin-festékek

orig. I. G. Farbenindustrie (vorm. Meister-Lucius) gyártmányok nagybani eladása.

Ullmann József & Fla

Vegyárú Import Oradea. Telefon 677.

Ez volt a legnagyobb csapás, ami a fasiszta mozgalmat az utóbbi időben érte. A barnainges polgárőrök egyedül nem győzhetnek.

A Kreuger-konzern elkerüli a felszámolást és tovább fogja folytatni működését

Párizs, szept. 8. Stockholmi jelentés szerint a Svenska és más nagy Kreuger-vállalatok folytatni fogják működésüket s nem kerülnek felszámolásra. A vállalatok még a súlyos válságban is életképeseknek bizonyultak s ezért fenn fogják tartani megfelelő reorganizáció után továbbra is.

A Paris Midi hangoztatja, hogy a

Kreuger vállalatok reorganizációját francia bankérdekeltségek és a kötvény tulajdonosok közötti közvetlen tárgyalásukon máris kellek tisztázták. A meg egyezéshez vezető megbeszélések kitűnő mederben előrehaladnak. Az új finanszírozók fenn fogják tartani a Kreuger-vállalatoknak az államokkal kötött szerződéseit érvényét is.

Az őszi szezon kezdete

az **A B C**

régi és ismert olcsóságát hirdeti

Az őszi áruk már raktárra érkeztek és árulását megkezdtük!!!

Strada Neculcea (volt Korniss-ucca) 1.

Bejárat a kapu alatt

Társasutazás Szinajába és Bukarestbe — potom áron

Az Uj Kelet hihetetlenül nagy utazási kedvezménye Bukarestbe

Cluj-Kolozsvár, szept. 8. Az Uj Keletnek sikerült olyan kedvezményben részesítenie előfizetőit, amely páratlanul áll az összes hasonló vállalkozások történetében. Olvasóinkat rendkívül kedvező feltételek mellett visszük Szinajába, illetve Bukarestbe. Az utiköltség a megállapodás alapján mindössze 895 lejtt tesz ki oda-vissza, ebben azonban nemcsak a harmadosztályú vasutijegy ára, hanem a teljes ellátás és a szálloda is bennfoglaltatik. Az első vonat, amelyen a fenti hallatlan kedvezményt igénybevevők utaznak, szombaton, 17-én este indul utnak, vasárnap reggel érkezik Szinajába. Délelőtt a résztvevők meglekintik Szinaját, majd megbedelnek és átmennek Bukarest fürdővárosába, a gyönyörű Snagovba, onnan pedig Bukarestbe, ahová vasárnap este érkeznek meg. A három legjobb szállodákban: a Grand Hotel, az Esplanda és a Traian szállókban lesznek a résztvevők elszállásolva. Ha valaki hálókocsin akarja az utat oda-vissza megtenni úgy az ut 1095 lejbe kerül. A hétfői

napot Bukarestben töltik a résztvevők és este indulnak vissza Erdélybe, miután a fővárosban ügyes-bajos dolgukat elintézték.

A kedvezmény valóban páratlanul álló praktikus előnyöket nyújt és ezért nem kétséges, hogy igen sokan fogják igénybevenni. Jelentkezni a kirándulásra az Uj Kelet szerkesztőségében, str. Baron L. Pop 10. kell.

— Spanyolországban eltörölték a halál büntetést. Madridból jelentik: A spanyol kamara elfogadta a büntetőtörvénykönyv reformját, amely kiküszöböli a polgári törvénykönyvből a halálbüntetést. Katonai bíróságok a jövőben is hozhatnak halálos ítéleteket. Kivételes állapot elrendelése esetén a polgári törvénykezés újra jogot nyer halálos ítéletek kimondására.

— Betörték egy regáti járásbíró irattárába. Bukarestből jelentik: Turnu Severinből jelentik: hogy ismeretlen tettek betörték az ottani járásbíróháza és feldúlták az irattárat, ahonnan ezamos ügyiratot elvittek.

Ujdonság!

Ujdonság!

JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.

Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzével és mélységével, mint Joseph Roth „Hiob” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beklüldése mellett, (bélyegben is) vagy utánvételt.

Ha
a

Popovici
ellen nyi

Li

Cluj-Kolozsvár, szeptember 8. Kelet tud. A zsidó közösség az előző évi kolerajárvány előtt féltett ünneplés. A zsidó Színháznak erős szerepe volt a zsidó életben. A zsidó életben szó- tott és del- nyert befe- nemzeti k- résztvev- telve. Egy- ügyminisz- beszédében- idők szele- méket és u- mi és jog- Constantin- szentelt v- együttélés- reszus kis- gal hihette- sen fe esle- tület kong- nyitóján.

A korm- erdélyi mi- szuson va- előtt azon- povici Mih- Nyilván a- radni ahh- védek kon- nek kell k- vici és Ha- ortodox és- gári és k- viselői, v- zetősége- Nemzeti S- meglőtött-ársadalom

Dr. Alex- ügyvédi- mindeneke- megnyitón- resti ügy- mánság k- teti, rámu- man ügy- ban állott- védeket, a- mánság p- középpont- ügyvédi k- esolja vég- egybesereg- kormány r- igazságügy- Naumes- vevők hoz- reszus h- kodónak. B- elnök, Ko- mánság- ról és jele- délyi rom- tatja s k- dum-per- vaslatára- mestert, a- életbenma- elnökévé

— Nem- felelőssé- vábbi sorá- kel szembe- de ezek a- ték a Ha- monarchia- legjobb ha-

Három és félóra hosszat beszéltek az ügyvédek az országos ügyvédkongresszus ünnepélyes kolozsvári megnyitóján

Popovici Mihály igazságügyminiszter a Hamangiu-féle egyszakosos törvényhozás egységesítése ellen nyilatkozott, Ivan görögkeleti püspök pedig erkölcstelennek nevezte a konverziós törvényt

Limitálni kell az ügyvédek számát — mondja az igazságügyminiszter

Cluj-Kolozsvár, szeptember 8. (Az Uj Kelet tud.) A romániai ügyvédszövetség évi kolozsvári kongresszusát ma délután fél tíz órakor nyitották meg ünnepélyes keretek között a román Nemzeti Színházban. Az ünnepélyes megnyitónak erős román nacionalista színezetet adott a rendezőség. A felszólalások és beszédek hosszú sora, amely — ügyvédekről lévén szó — közel három és félórát tartott és déli két óra előtt néhány perccel nyert befejezést — az erdélyi románság nemzeti küzdelmének és a küzdelemben résztvevő vezérek emlékének volt szentelve. Egyedül Popovici Mihály igazságügyminiszter adott hangot lendületes beszédében annak a gondolatnak, hogy új idők szelei fujdogálnak, amelyek új eszméket és új utakat követelnek a társadalmi és jogi életben is. Ha Naumescu Constantin az ügyvédszöv. elnöke nem szentelt volna néhány mondatot a békes együttélés szükségességének, egy a kongresszus kiseltségi ügyvéli résztvevői joggal hihették volna, hogy jelenlétük teljesen felesleges volt e professzionális testület kongresszusának ünnepélyes megnyitóján...

Két miniszter az ügyvédkongresszuson

A kormány eredetileg Hatiegan Emil erdélyi minisztert bízta meg a kongresszuson való képviseltetésével. Ma délután azonban váratlanul megérkezett Popovici Mihály dr. igazságügyminiszter is. Nyilván a Vaida-kormány hű akart maradni ahhoz a tradícióhoz, hogy az ügyvédek kongresszusán a reszortminiszternek kell képviselnie a kabinetet. Popovici és Hatiegan minisztereken kívül az ortodox és görögkatolikus egyház, a polgári és katonai hatóságok, a sajtó képviselői, valamint az ügyvédszövetség vezetősége foglalt helyet a színpadon. A Nemzeti Színház termét csaknem teljesen megtöltötték a főleg a kolozsvári román társadalom elitjéből kikerülő érdeklődők.

Mihali Tivadart a kongresszus diszelnökévé választották

Dr. Alexandru Dragomir, a kolozsvári ügyvédi kamara dékánjának adja meg mindenekelőtt is a szót az ünnepélyes megnyitón elnöklő ősz Naumescu bukaresti ügyvéd. Dragomir dr. az erdélyi románság küzdelmeinek történetét ismerteti, rámutatva arra, hogy az erdélyi román ügyvédek a küzdelem első vonalában állottak. Felsorolja azokat az ügyvédeket, akik az elmúlt században a románság politikai és kulturális harcainak középpontjában állottak. A kolozsvári ügyvédi kar nevében üdvözlését tolmácsolja végül az ország minden részéből egybesereglett kartársaknak és köszönti a kormány reprezentánsát, Popovici Mihály igazságügyminisztert.

Naumescu elnök javasolja és a résztvevők hozzájárulnak ahhoz, hogy a kongresszus hódoló táviratot küldjön az uralkodónak. Ezután hosszú beszédet mond az elnök. Kolozsvár városának, mint a románság kulturális centrumának fontosságáról és jelentőségéről beszél, majd az erdélyi románság emancipációs harcait méltatja s különösképpen a híres memorandum-per jelenségeivel foglalkozik. Javaslatára dr. Mahali Tivadar volt polgármestert, a memorandum-per egyik utolsó életbenmaradtját a kongresszus diszelnökévé proklamálják.

A mult rekriminációja

— Nem akarom az egész magyar népet felelőssé tenni — mondotta beszéde további során Naumescu — a nemzetiségekkel szemben elkövetett erőszakosságokért. Ezek a bűnök nagymértékben sietteték a Habsburg-dinasztia trónja és a monarchia összeomlását. A románság a legjobb harmóniában akar együttélni az

ittélő népekkel. Mi senkit sem akarunk elnyomni. De minden erőnkkel meg fogjuk védeni jogainkat azokkal szemben, akik azt hiszik, hogy vissza lehet fordítani a történelem szekerét és hogy az önmegelégedés elve alapján felszabadult népek ismét egy feudális imperializmus igájába lehet hajtani.

Mihali Tivadar dr. a memorandum-perrel kapcsolatos emlékeit eleveníti fel. Elmondja, hogyan töltötték ki büntetésüket ő és társai a váci börtönben.

Az egységesítés problémái

Popovici Mihály igazságügyminiszter emelkedik ezután szólásra. Rövid történelmi visszapillantás után az ország aktuális jogi kérdéseire tér át és kifejti igazságügyminiszteri programját.

— Véleményem szerint súlyos hiba lett volna — mondja — ha a törvények egységesítésének problémáját a regáti törvényhozásnak a csatolt területekre való

kiterjesztésével oldották volna meg. Sem a regáti, sem pedig az erdélyi törvények nem felelnek már meg a mai kornak, amelynek megváltozott gazdasági és társadalmi viszonyai a jogviszonyok új szabályozását követelik. A törvényhozási tanács elkészült a büntetőtörvénykönyv, a váltótörvény és a polgári kódex egy részének tervezetével. Jogászokból, parlamenterekből, bírálókból, valamint a kereskedelmi élet ismerőiből álló vegyes bizottságokat létesítettem, amelyek a törvényhozási tanáccsal együttesen meg fogják szerkeszteni a fenti kódexek tervezetét végleges szövegét. Remélem, hogy a parlament rendes szessziójában ezen tervezetek a parlament elé kerülnek és jövő év júniusáig a törvényhozási egységesítés befejezett tény lesz.

Ezután az állami ügyvédek szervezetének felállítását igéri be Popovici Mihály, majd rámutat arra, hogy az ügyvédi kart is meg kell védeni az oda nem

A hatóságok ellenséges magatartása folytán tömegesen vándorolnak vissza a zsidók Birobidzsanból, a leendő „Zsidó Köztársaságból“

A visszavándorlás okainak megvizsgálására kiküldött bizottság a bűnös tisztviselők súlyos megbüntetését kéri a szovjet kormánytól

Moszkva, szeptember 8. A fehéroroszországi KOMZET speciális bizottságot küldött ki Birobidzsanba a Fehéroroszországból odavándorolt zsidók tömeges visszavándorlása okainak helyszíni megvizsgálása céljából. A Birobidzsanba kiküldött bizottság a napokban elkészítette jelentését és azt át is nyújtotta a fehéroroszországi KOMZET-nek. A jelentés megállapítja, hogy amikor a zsidó kivándorlók megérkeztek Birobidzsanba, nem gondoskodtak részükre lakásokról és

munkaalakomról. A csalódás még erősebb lett azon elbánás következtében, amelyben az ottani hatóságok részesítették a zsidó bevándorlókat. A hivatalnokok ilyen kérdésekkel fogadták a bevándorlókat:

— Mire jöttetek ide? Ki hívott benneteket és ki küldött értetek?

A bizottság szigorú büntetést kér a bűnös hivatalnokok ellen és tényeket szögez le a bevándorlók elleni közigazgatási eljárásról. A jelentés elmondja, hogy 435

zinovjeszki zsidót arra kényszerítettek, hogy szabad ég alatt aludjanak, miután a hatóságok sem lakást, sem barakkot nem bocsátott rendelkezésükre. Ezenkívül tíz fehéroroszországi zsidót két napon keresztül zuhogó esőben munka és ellátás nélkül hagytak. Mindannyian 4 napra rá visszatértek régi lakóhelyükre, még harmincöt zsidó bevándorlóval. Ezen a napon így összesen 480 zsidó vándorolt ki a leendő „Zsidó köztársaságból“.

Rónaszéken Fetykó erdőőr kezében elsült a fegyver és — Manolache cuzista agitátor vérvádat kovácsolt Grünfeld Joszel zsidó kocsmáros ellen

Sighet-Máramarossziget, szept. 8. (Az Uj Kelet tud.) Néhány nappal ezelőtt tragikus szerencsétlenség történt a máramarosmegyei Rónaszék községében. Fetykó erdőőr fegyvere véletlenül elsült és a golyó keresztülfurta a szerencsétlen ember koponyáját. Rövid szenvedés után meghalt.

A hatósági vizsgálat megállapította, hogy véletlenül folytán bekövetkezett szerencsétlenség áldozata lett Fetykó erdőőr. Manolache kocsmáros, Cuza sziget helytartója azonban minden áron ebből is zsidóvádat szeretne kovácsolni. Rónaszéki mesterkedésének eredményeként tegnap nyilatkozatot adott át a sziget vizsgálóbírónak, Fetykó erdőőr hozzátartozói nevében.

A nyilatkozat elmondja, hogy augusztus 30-án délelőtt 10 órakor Grünfeld

Joszel kocsmájában fegyvere által megölt Fetykó János. A golyó homlokán furódott be, a fej hátsó oldalán jött ki és két méternyi magasságban a falba furódott. Fetykó a széken ült és ha a golyónak ez volt az iránya, akkor bizonyos, hogy meggyilkolták. Ha Fetykó lőtt volna, vagy véletlenül sült volna el, egy a homlokon ment volna be és a fej közepé njött volna ki a golyó, a menyezetre kellett volna furódnia. A kocsmában Grünfeld Joszel kocsmáros és Luzer felsőronai zsidó voltak. A néphit szerint — írja a nyilatkozat — a zsidó Grünfeld és társa ölte meg Fetykot. Végeredményben azon lovagol az érvelés, hogyha Fetykó lábai között tartotta fegyverét, amikor a kocsmában egyik széken ült és így sült el a fegyver, nem lehetséges, hogy a golyó a fej közepén jött volna ki a golyó, a

Mindenesetre derék antiszemita munkát végzett a mindenre hapható Manolache, amikor rábirta a szerencsétlen ember hozzátartozóit erre a nyilatkozatra és kifabrikálta a gyilkosság vád ezen indoklását. Sőt, ha nem is fog sikerülni komoly vádat kovácsolnia Grünfeld Joszel ellen, egy azonban könnyen sikerülhet neki: felláztatni a munkanélküliségben amúgy is elcsigázott rónaszéki emberek lelkiületét és kiüzetni a faluból Grünfeldet és hozzátartozóit és esetleg a másik zsidó családot is. Rónaszéken ugyanis mindössze két zsidó család él. És ez fáj egy kicsit Manolachének.

Már most felszerelnék hívni az illetékes hatóságok figyelmét erre a manóverre, hogy idejében elejét vegyék egy könnyen bekövetkező zendülésnek.

MAKSAY A.

Villany- és vízvezeték-szerelési vállalat Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 10.

Mindenmennyi szerelési munkát a leggyorsabban vállal Terveket és árajánlatokat díjmentesen készítek.

való elemektől. Limitálni kell az ügyvédek számát — mondja az igazságügyminiszter —, ki kell zárni onnan azokat, akik ezt a hivatást az ügyvédi foglalkozással össze nem egyeztethető tevékenységre használják fel.

Az üdvözlések

Ivan kolozsvári püspök az ortodox egyház üdvözlését tolmácsolja a váratlan fordulattal éles kirohanást rendez a konverzió, „ezen immorális törvény ellen, amely megfosztja vagy kuktól azokat, akik takarékoskodtak, azok javára, akik költektek“. A terem lelkes tapsai között kéri a püspök az ügyvédeket, hassanak oda, hogy a parlamenton hozott törvényeknek morális tartalmuk legyen. Agabocianu esperes Juliu Hossu görögkatolikus püspök üdvözlését tolmácsolja a kongresszusnak, majd Hatiegan Juliu professzor az egyetemnek, Coriolan Tatár professzor a romániai orvosi kar és dr. Cosma a közjegyzői kar nevében üdvözlik a kongresszust. Ezzel az ünnepélyes megnyitót végezték. Délben bankett volt az Amerika étteremben, délután pedig a vármegyei prefektúra termében kezdték a kongresszus professzionális jellegű tanácskozásait. Este újabb bankett volt.

Reklámhét a kolozsvári piacon

Fantasztikusan olcsó árakon lehet vásárolni a kolozsvári üzletekben

Kevés pénzért jót és sokat: ez lett a kolozsvári kereskedők jelmondata

Körséta a kolozsvári kereskedők üzleteiben

Cluj-Kolozsvár, szeptember 8. (Az Uj Kelet tud.) Néhány napig szokatlanul nagy forgalom lesz Erdély fővárosában, ahová szinte egyidőben érkeztek külföldi és belföldi vendégek. Mint lapunk más helyén megírtuk, az első magyarországi különvonat csütörtök délután hat órakor futott be Kolozsvárra és négyszázötven budapesti vendéget hozott magával. A pestiek három napig tartózkodnak Kolozsváron, hogy erdélyi emlékekkel megirakodva, ugyanezzel a külön vonattal térjenek aztán vissza. Növeli Kolozsvár idegenforgalmát a kereskedő és iparos kongresszus, amely vasárnap veszi kezdetét és már is érezhető a város kereskedelmi forgalmában az országos ügyvédkongresszus, amelynek ünnepélyes megnyitója ugyancsak csütörtökön zajlott le az ipar kamara nagyerőben.

Olcsó árak a kolozsvári reklámhéten

Vidéki viszonylatokban egészen kivételes ez az alkalom, midőn 1500—2000 ember tartózkodhatik egy időben, huzamosabb ideig a városban és vásárlásával a pangó kereskedelem kezdődő őszi szezonját fellendítse. Érthető, hogy a kolozsvári kereskedők megfelelő módon készültek fel a város párnas napos idegenforgalmára és olyan reklámárakon árusítják ki készleteiket, hogy az idegenből jöttek bagatel összegért juthassanak a szükséges cikkekhez és a mozgalmas napok után olcsó ajándékokat vihessenek hozzá tartozóiknak. A kolozsvári kereskedőknek ez a dícséretes buzgalma nyilatkozik meg az egész vonalon és az Uj Kelet munkatársa, aki a csütörtöki napon a kolozsvári piac néhány számottevő cégét látogatta végig, meglepetéssel látta, hogy minimális összegért a legjobb árakat lehet beszerezni az összes szakmában. Alább következő beszámolóink korántsem végleges, hiszen a kolozsvári piacnak néhány jelentős nagy cégének ára itt leszünk kénytelenek, anyagtorlódás miatt csak holnapi számunkban ismertetni, de már a mai kimutatásunk is bizonyítja annak, hogy a kolozsvári piac kereskedői megértették az idők szavát és a nagy pénzükhöz viszonyítva, egészen mélyre szállított árakkal dolgoznak.

Hogy az abc legelején kezdjük:

Bernáth Mór papirkereskedése

vitt el az utunk, ahol elsősorban lepi meg az embert az a közmondásos elegancia, amely egy a kiszolgálásban, mint az üzlet berendezésében nyilvánul meg. A legszebb külföldi és belföldi disztárgyak sorakoznak a papíráruk mellé, amelyeknek finom kivitele mindig díszes volt a Bernáth cégnek. A Bernáth-nyomda gépei alól kikerült nyomtatványok olcsóságukban ugyiszólván felülmúlhatatlanok

A Biró női divatruház

Ferdinánd király ut 11. szám alatti üzletében a helyiség tulzsfultsága miatt nehezen tudtunk tájékozódni. Kolozsvár teleglegansabb hölgyei adnak itt egymásnak találkozózt és Biró Andor, a cég népszerű tulajdonosa a legutolsó divat szerint ki- és belföldi árakat rendkívül olcsó árakon hozza forgalomba.

A D'Or illatszertárban

a kolozsvári piac egyik legrégebb és legszolidabb cégénél valói Royal Ambrée kölnivízét vásároltunk deciliterenként 36 lejért. Az árak olcsósága mellett azoknak szavatolt hitelessége is fokozza a D'Or cég jó hírnevét, mely csak növekedett azóta, amióta a legszolidabb árakon fotó-, díszmü és gyermekjáték-cikkeket vezetett be.

A Gólya Áruház

tágas üzlethelyiségét is meglátogattuk. Itt az áraknak olyan kivételes választékaival találkoztunk, amely biztosítja a Gólya áruház régen megalapozott, a legbényesebb külföldi igényeket is kielégítő minőségét. A Gólya Áruház az őszi szezon felkészülten várja a hatalmas raktárt tartó őszi szövetudonságokból, melyek a leg-

ujabb divat szerint szortirozva várják vevőiket. Végig kalauzoltak bennünket a cég textilosztályán, ahol olyan árukészlet van felhalmozva, mely valóban a legnagyobb választékot tudja nyújtani vevőinek s szolid árai révén hozzáférhetővé tudja tenni árukészletét az összes társadalmi rétegek számára.

A Heller és Molnár női divat nagy-áruház

ideiglenesen a Regele Ferdinand ut 21. szám alatt rendezett be magának üzlethelyiséget, mert üzletháza átépítés alatt van. Az ideiglenes elhelyezkedés is befolyásolta a cég vezetőit abban, hogy a reklámhét idején olyan olcsó árakon árusítsa ki őszi divatkülönlegességeit, mely már eddig is a legnagyobb feltűnést keltette a város vásárlói közönségében. A közönség érdeklődésére jellemző, hogy az üzletben egész napon át nagy a forgalom.

Kérdéseinkre a cég a következőképpen jelölte meg meglepően alacsony árait, Jöminőségű duplaszélű bélyesselyem 39 lejért, finom crepe de chine 84 lejért, mintás ruháselyem 35 lejért. Hihetetlenül olcsó a maradékok árai, amelyek között nagyon szép új ruhamintákat találtunk. Különösen megkapott a 29 lejes áron árusított férfi ing-oxford jó minősége.

A régen bevezetett

Hoffmann-cipőüzlet

rokonszenves tulajdonosa készséggel kalauzolt végig elegánsan berendezett üzletében. A legválogatottabb bel- és külföldi, rendkívül elegáns cipők igen mérsékelt árakon találhatók Hoffmannnál. Női cipőket már 350 lejértől, férficipőket már 385 lejértől, gyermekcipőket már 120 lejértől árusít a Hoffmann cég, ezenkívül igen mérsékelt árban kitűnő iskola-cipőket hoz forgalomba az őszi szezonban.

A Katz és Fia

cég Fötér 10. szám alatti helyiségében azzal lepletek meg munkatársunkat, hogy 393 lejért kitűnő nadrágot, 680 lejért pedig meglepően jöminőségű esőköpenyt kínáltak megvételre. Megpillantottunk egy átmeneti kabátot és abban a hitben, hogy angol szövetből készült, érdeklődtünk az ára iránt. Meglepetéssel vittük tudomásul, hogy az átmeneti kabát ára csak 2000 lej és az a Katz és Fia cég saját műhelyében készült. A cég tulajdonosa ki is jelentette előttünk, hogy konfekciós árakban csak a saját műhelyében készült ruhaneműket tartja raktáron.

A riport-ut ezután

a Moskovits és Társa üvegáruház

(a postával szemben) Ferdinand király ut 23. szám alatti üzlethelyiségbe vezet, ahol edény, konyhafelszerelés és evőeszközökben óriási választékú árumennyiség van raktáron eddig még nem tapasztalt olcsó árakon. Hogy példát említsünk, 100 lejért 12 darab kés, villa, kanál és kávéskanálkészletet kínáltak megvételre és 1000 lejért komplett konyhaberendezést vásárolhat az ember a legkülönbözőbb összeállításokban. A régi, jól bevezetett cég egyéb üveg-, porcellán- és díszmü-árakban tart nagy raktárt és régi és új vevőköre biztosítja számára a szolid, rendes üzletmenetét.

Látványossága a Ferdinand király uti üzletsornak

a Rados és Társa festéknagyáruház

fényezett portálja. A legmodernebbül berendezett szaküzletben, amely ugy a fényező, mint a szobafestő-áruház legnépszerűbb vásárlási helye, rendkívül olcsó árakon detailban is kaphatók háztartási cikkek. A szolid áraitól, üzleti korrektségéről és elegáns kiszolgálásáról ismert nagyáruház a vidék iparosainak is nagy tekintélynek és vendő bevásárlási forrása. A régi Wesselényi uca végén húzódik meg

Rubin férfiruhaárú cég,

melynek kirakatában jóképű babák elegánsan felöltözve mosolyognak a járókelőkre. Az egyik babán 1550 lejes elegáns felöltő, a másikon 1350 lejes nem

kevésbé elegáns gyapjutrénscó. A cég divatszövetekből méret után 2000 lejért készít ruhát, külön munkásöltönyosztályán 375 lejért jöminőségű kék munkásruhát vehet az ember. A munkásruha egyébként specialitása a Rubin-cégnek, mely az ország több nagyvállalatát látja el munkásruhakkal. Trénscót már 680 lejért is lehet kapni Rubinnál és ugynevezett motorruhát 360 lejes nagyon olcsó árban hoz forgalomba.

A Stea-cég

Ferdinánd király ut 9. számú üzlete elegánciában világvárosi nivón áll, áraitban viszont a legmérsékeltbb igényektől a legválogatottabbig mindenkit ki tud elégíteni. Paplan 325 lejért, kabát és kosztümkelme 140 cm. szélességgel már 155 lejértől, crepe de chine 85 lejértől, a leg-elegánsabb és legdivatosabb georgette 160 lejértől kapható. A Stea-cég szolid árai val és az üzletben lebonyolított rendkívül nagy forgalmával számot tarthat arra, hogy a kolozsvári közönség első bevásárlási forrásai közé sorolja.

A monumentális

Szabó Jenő divatnagyáruház

évek óta dominálja a kolozsvári piacot és ezt a hegemoniáját a jövőben éppen úgy fogja megőrizni, mint eddig. Az őszi divatujdonságokban máris óriási raktárt tart, angol, francia és belföldi szövetei a legkedvezőbb vásárlási lehetőséget nyújtják. Elbámultunk azon a színpompán, amely ennek a hatalmas üzlethelyiségnek minden sarkából kiárad. Az őszi divatnak megfelelően a barna és borszinű kelmék dominálnak a hatalmas árukészletben és ugy a női, mint a férfi divatosztályon a legolcsóbbtól a legkülönbözőbb változatokban olyan óriási mennyiségű áru áll a közönség rendelkezésére, melyből mindenki a legkényesebb ízlése szerint választhatja ki magának őszi és téli ruhaszükségletét.

Külön érdekesség a Szabó Jenő-cég butorszövet osztálya, ahol modern, valóságos művészeti módon mintázott mokett és brokátanyagok vannak raktáron. A Szabó Jenő-cég butorszövet osztálya valóságos látványosság. Eppen ezért számo-

san is tekintik meg és ezt természetesen vételkötelezettség nélkül engedélyezi a cég a közönségnek. Szőnyegekben is óriási a választék és emellett a legszebb selyemárakat is beszerezte már a cég. Az őszi szezonra nagymennyiségű Ády selyemharisnyát szerzett be a Szabó Jenő-cég, amelyet rendkívül olcsó áron hoz forgalomba.

Séta közben

a Talpa cipőáruházba

is ellátogatunk, amely mint detailüzlet csak rövid ideje nyit meg és Czodik Károly szakzerű vezetése mellett a piac egyik legkeresettebb cipőáruházává nőtte ki magát. Egészen fantasztikusak azok az árak, amelyek mellett Talpa az árúját forgalomba hozza. Fekete férfi félcipőt 320 lejértől, barna férfi félcipőt 340 lejértől, fiú és leány iskolacipőket, számok szerint, 240, 280, illetőleg 290 lejért, gyermekcipőket pedig 65 lejértől feljebb hoz forgalomba. Női cipő, elsőrangú kézimunka már 280 lejért kapható. A fiatal Talpa-cég állandóan bővíti üzemet és a nagy sikerrel indult vállalkozásnak szakkörökben is szép jövőt jósolnak.

A Transylvania

jól bevezetett ernyőáruházban (Cal. Reg. Ferdinand) már 120 lejért kezdve lehet esernyőt venni és köztudomású, hogy ez a cég Kolozsvár legkeresettebb ernyőjavító műhelye is.

Rendkívül olcsó árakkal találkoztunk

a Vénus rövidáru

és fűző különlegességeket favorizáló cégnél, ahol negyvenes selyem új fűző már 345 lejért, japán kombiné fűző 600 lejértől, sport melltartó 58 lejértől, estélyi melltartó 38 lejértől, női fehérnemű cikkek, elsőrangú selyemárak, rendkívül olcsó árakon, harisnya és zokni korlátlan választékban a mai viszonyoknak megfelelő olcsó árakon, női sapkák, stb. állnak a közönség rendelkezésére.

Az Asconia RT.

negyven lerakatának egyike a kolozsvári Asconia cég, mely fantasztikusan olcsó árakkal lepi meg a vásárlót. 800 lejért trénscót kiváló minőségben vásárolhatunk, méret után elsőrangú férfiruhát 1400 lejért, de kész ruhát, a legkényesebb ízléseket kielégítően, 600-tól 1600 lejért tart raktáron. Az Asconia cégnek elsőrangú szabósága, mely már is válogatott klienturát biztosít a cégnek, a legszebb kiállításban szállítja a férfiruháknak. Az Asconia cég rövid kolozsvári pályafutása alatt befutott és le nem győzhető olcsóságával ki fogja vívni magának a piacon az öt megérdemelt helyet.

A kolozsvári piac többi cégénél tett látogatásunkról holnapi számunkban közlünk tájékoztatást.

KÖZGAZDASÁG

Vámháboru fenyeget Franciaország és Amerika között

Párizs, szeptember 8. A francia-amerikai tárgyalások alkalmából 450 regionális gazdasági érdekszervezet igen erőlyes hangu memorandummal fordult a kereskedelmi miniszterhez. A franciák semmi szin alatt nem akarnak kompromisszumos megoldásba belemenni, tekintettel arra,

— Belgium korlátozza a gyümölcsimportot. A belga kormány a szőlő, őszibarack és szilva importját külön engedélyhez kötötte.

Ellenőrzés alá helyezik angol hitelezői a Groedl-koncert. Bécsből jelentik: A Groedl-koncert angol hitelezői a nagymultu favállalatot anyagi nehézségei miatt ellenőrzés alá akarják helyezni. A lapok szerint lehetséges, hogy ellenőrzési megbízott Camillo Castiglioni bankár lesz.

Korlátozzák a buzaliszimportot Csehszlovákiában. Prágából jelentik: Közélemezési faktorok tárgyalásokat folytattak a kenyérlisztnek burgonyaliszttal való keveréséről az ország buzaliszimportjának csökkentése érdekében. A gabonaszindikátus ülésén egyhangulag elhatározták, hogy szeptemberre nem ad-

hogy Amerika a vámok felemelésével amugyis lehetetlenné teszi a francia ipari cikkek bevitelét. Az érdekszervezetek hangulycsúszák, hogy egy vámháboru esetén a francia ipar tudni fogja a köteleességét.

nak ki importengedélyeket buzalisztra és csak egy-egy vagon buza- és rozsvetőmagnak Németországból és Ausztriából továbbá 10 ezer vagon takmány tengereinek Romániából, Jugoszláviából és Bulgáriából való behozatalát engedélyezték.

90 millió font megtakarítást remélnék Anglia jövő évi költségvetésében. Londonból jelentik: A Daily Mail szerint a kormány a parlament őszi ülészaka elé olyan törvényjavaslatokat fog terjeszteni melyek újabb 90 millió font sterlinges költségvetési megtakarítást tesznek lehetővé. Politikai és pénzügyi körökben bizonyosra veszik, hogy a kincstári kancellár a jövő költségvetési év kiadási tételait 700 millió font alá szorítja vissza.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Bucuresti- Uj Kelet tud elvitatni töl nyek között néha azt eg Olaszországban például működik. Né zeti szociális civilizált vil egyszerre ké Az egyik eg ta pártnak" zel szemben cialista" tit danunk sem náci-frakció nabb viszony bj napokban csak a fenn nem egymás

Az egysze Tatarescu e selő is volt a párt a va Cuza profess mestert bizt erdélyi irán euzisták sok tötték meg, mindenütt o lista élére. nyeképen te egyetlen te gyűlt be a pa lasztási vere juk, kudare

A nemzet lanította el fározta, ho indítanak Bukarest uo megjelent n ber, akik n ják fel mag tiek körébe kelteni. Mit kék ingekb mutatkozni, zavarba jór fasizmusért fiatalembere

A nemzeti erdélyi és b sen tekinté port, amely nyugalmazó az egyszerű már nemzet landó közös sokon Cuza választási a romániai sen nagy a Alig lehet e amelyeknek ni ambició, léshöz segil lenül az er akiknek tén szász és sv nációk szer lést tartott sváb ifjúsá meg. Külön nagy érdek iránt amely tanár fejteletőség elő

Hockl Ják ket támadt fiatalok bea nyításába. delegátus hitleristák tek meg. F német náci

Minden fali térké Gyors száll vétel. Kér

Romániának az antiszemita ligán és a vasgárdán kívül két Hitler-pártot is adott a végzete...

Komoly versenyfutás a jobboldali radikalizmus pálmájáért. Hogyan képzelik el a nemzeti „szocializmust” a bánáti svábok

Bucuresti-Bukarest, szeptember 8. (Az Uj Kelet tud.) Nem lehet és nem szabad elvitatni tőlünk, hogy minden körülmények között lépést tartunk a korrall, sőt néha azt egyenesen meg is előzzük. Olaszországban a faszizmus öshazájában például csak egyetlen fasiszta párt működik, Németország is csak egy nemzeti szocialista párttal dícselkedhetik a civilizált világ előtt. Romániában viszont egyszerre két hitlerista párt is dolgozik. Az egyik egyszerűen „nemzeti szocialista pártnak” mondja magát, a másik ezzel szemben a „keresztény nemzeti szocialista” titulust vallja magáénak. Mondanunk sem kell, hogy a két romániai náci-frakció között a legbarátságosabb viszony áll fenn, sőt éppen az utóbbi napokban határozták el, hogy nemcsak a fennálló politikai rend ellen, hanem egymás ellen is harcolni fognak.

Az egyszerű nemzeti szocialista párt

Az egyszerű nemzeti szocialista pártot Tatarescu ezredes, volt liberális képviselő és volt jorgista szenátor vezeti. Ez a párt a választásokon kartell kötött Cuza professzorral s Petringenaru cipész mestert bízta meg a választási kampány erdélyi irányításával. A paktumot a cuzisták sok raffinaltsággal olyképen kötötték meg, hogy az esélyes megyékben mindenütt cuzista jelöltet állítottak a lista élére. Így azután a kartell eredményeképpen tizenkét cuzistával szemben egyetlen nemzeti szocialista sem került be a parlamentbe, Petringenaru választási veresége pedig, hogy úgy mondják, kudarcba fulladt.

A nemzeti szocialistákat nem bántotta a kis sikerelenség. Elhatározták, hogy erőteljes szervező akciót indítanak be. Ennek eredményeképpen Bukarest utcáin az utóbbi időben már megjelent néhány barnainges fiatalember, akik nemcsak a közfigyelmet hívták fel magukra, de a jovialis bukarestiek körében nagy derűtséget is szoktak kelteni. Mjútán a vasgárda ifjai ibolyakék ingekben szoktak a főváros utcáin mutatkozni, Bukarest lakossága gyakran zavarba jön és nem tudja, hova tenni a faszizmusért különböző utakon lelkesedő fiatalbembereket.

Az erdélyi német kampószerzések

A nemzeti szocializmusért lelkesedik az erdélyi és bánáti németiség egy meglehetősen tekintélyes csoportja is. Ez a csoport, amelynek élén Fabricius Frigyes nyugalmazott százados áll, egyelőre sem az egyszerű, sem pedig a keresztény román nemzeti szocialista párttal nem hajlandó közösséget vállalni és a választásokon Cuza antiszemita ligájával kötött választási megállapodást. Mint látható, a romániai faszizmus vonalán meglehetősen nagy a konfuzió és a felfordulás. Alig lehet eligazodni a sok frakció között amelyeknek mindegyike más és más egyéni ambíciókat van hivatva az érvényesüléshez segíteni. A legaktívabb kétségtelesen az erdélyi és bánáti német náci, akiknek tényleges kapcsolataik vannak a szász és sváb parasztsággal. A bánáti náci szerdán este demonstratív gyűlést tartottak Temesváron, amelyen a sváb ifjúság igen szép számban jelent meg. Különösképpen a lányok mutattak nagy érdeklődést a hitlerista eszmék iránt amelyeket Eck Hans dr. temesvári tanár fejtett ki a vegyes összetételű hallgatóság előtt.

Az öregek ellen

Hockl János csatádi tanár az öregeknek támadta, akik nem engedik, hogy a fiatalok beavatkozzanak népi sorsuk irányításába. Bonfert Máttyás dr. megyesi delegátus elmondja, hogy a megyesi hitleristák önszegélyző mozgalmat szerveztek meg. Fabricius Frigyes, az erdélyi német náci vezére, kifejti, hogy a csa-

iskolák

Minden könyv, iskolaszem, iskolai és fali térképek Lepagenál Cluj-Kvár. Gyors szállítás, olcsó árak. Postán utánvétellel. Kérjen jegyzéket.

szári Németországnak azért kellett össze roppannia, mert az egyes osztályok túlélesen kerültek egymással szembe. A nemzeti szocializmus ki akarja kapcsolni az osztályharcot és kibővíti egymással az egymással szembenálló osztályokat.

Ki a marxista

A gyűlésen megjelent a temesvári baloldali munkásságnak egy tekintélyes számu csoportja is, amely egy ideig csendben hallgatta a beszédeket. Amikor azonban Gust Vilmos dr. kijelentette, hogy a

Barmat fivérek marxista létükre kizsák mányolják a munkásokat, a német munkások hatalmas zajt csaptak.

— Nem marxisták azok, — kiabáltak. — Mit kaptok azoktól a szervezetektől, amelyeknek vezetői zsidók? — kérdezte a munkásoktól Gust doktor.

— Nekünk nincsenek zsidó vezetőink, — hangzott kórusban a válasz. De mit adtok ti nekünk?

A zaj elültével Gust dr. kijelentette, hogy a hitleristák addig nem nyugszanak meg, amíg a német munkást vissza nem

vezetik népéhez. Ezután egy Lőrincz Áron munkanélküli magyarult akart fel szólalni, de a német náci lehurrogták. — Szép kis szocializmus ez, — vonták le a gyűlés konkluzióit az ott megjelent munkások.

A keresztény nemzeti szocialisták

Ugyancsak tegnap tartották gyűlésüket Bukarestben az ugynevezett keresztény nemzeti szocialista párt vezetői. Ennek a csoportnak az élén egy Damian Romulus nevű erdélyi származásu ügyvéd áll. A „keresztények” igen komolyan veszik a dolgot. Elhatározták, hogy 14 kerületre osztják fel az országot. Minden kerület élén egy „senior” áll, akinek altsztrájktribunosoknak nevezik. A 14 senior egy öt konzulból álló tanács vezeti, előlött viszont, mint legmagasabb szerv, a tíz tagból álló „decemviri” áll. Ezek az elnevezések és titulosok mindennél ékebben bizonyítják, hogy ha semmi egyéb nem, de a keresztény nemzeti szocializmus igazán nem tréfa dolog erre mifelénk.

Visszahelyezik hivatalukba a Jorga-kormány által felosztatott városi tanácsokat

A falvakon új községi választások lesznek. Alkotmányellenességgel vádolják a liberálisok a kormányt a tanácsok visszahelyezése miatt

Bucuresti-Bukarest, szept. 8. (Az Uj Kelet tud.) A kamara tegnap esti ülésén szakaszonként is megszavazták a közigazgatási törvény módosító javaslatát. A javaslat kimondja, hogy mind azokat a városi és községi tanácsokat, melyeket a Jorga-kormány nem jogerősen oszlatott fel, vissza kell helyezni állásaikba. Az Uj Kelet elsőnek írta meg megbízható helyről származó információi alapján, hogy a kormány ezzel a gondolattal foglalkozik. A liberálispart éles harcot indított a felosztatott tanácsok visszahelyezése ellen, ami azt jelenti, hogy az 1930-ban, tehát az első nemzeti parasztpárti kormány alatt

választott tanácsok veszik át ismét a községek irányítását.

A törvényjavaslat parlamenti vitája során Franasovici volt belügyi alminiszter a liberálispart nevében azzal vádolta meg a kormányt, hogy azért helyezi vissza a régi tanácsokat, mert fél, hogy új községi választások kiírása esetén vereséget szenvedne és le kellene vonnia ennek konzekvenciáit. Calinescu belügyi alminiszter ezzel szemben hivatkozott arra, hogy 1927-ben a liberálisok hasonlóképpen jártak el, midőn visszahelyezték az Averescu-kormány által felosztatott városi tanácsokat. En-

nél fogva — mondotta Calinescu alminiszter — a liberálisoknak nincs meg az erkölcsi autoritásuk ahhoz, hogy a kormányt kritizálják és alkotmányellenességgel vádolják meg ebben a kérdésben. A törvényt a napokban a szenátus is meg fogja szavazni. Ennek következtében a városi tanácsok nagyrészt, így valószínűleg a kolozsvári városi tanácsot is, már a közeljövőben visszahelyezik hivatalába. A falvakon ezzel szemben új választásokat akar a nemzeti parasztpárt, hogy ezzel visszaadja az interimáris bizottságok kinevezésével megbolygatott falusi lakosság békéjét.

Hétfőn nyitják meg a birodalmi gyűlést

Pénteken válaszolnak a franciák a német fegyverkezési jegyzékre

Világszerte helyeslik a német szükségrendeletet

Párizs, szept. 8. A lapok szerint francia kormánykörök nem érintette keletlenül az a tény, hogy a német kormány nyilvánosságra hozta a fegyverkezési egyenlőség ügyében Franciaországhoz intézett jegyzékének szövegét. Így megszűnt a tárgyalások titkos jellege és a francia kormány is közzé teheti a németeknek adandó végleges választ.

A jobboldal a jegyzéket elítéli

Párizs, szept. 8. A lapok annak a meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy a francia választójegyzék merev elutasító állásfoglalása miatt ellenérzést fog kiváltani Németországban annál is inkább, mert a francia kormány lefogja szögezni, hogy a fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó igény tekintetében nem tartja kívánatosnak a külön német-francia tárgyalásokat. A francia kormány az a felfogása, hogy a német kívánság Genfre tartozik és a probléma államközi tárgyalások során meg nem oldható.

Jobboldali politikai körökben hangoztatják, hogy Németország tudatosan keveri össze a leszerelés és a fegyverkezés kérdését, mert a versaillesi békeszerződés felborítására tör. A régi hadsereg — mint azt a legutóbbi Stahlhelm-nap mutatta — már ugyszólván újra meg van s Németország most papíron és meg akar szabadulni vállalt kötelezettségeitől.

A franciák előzetes válasza

Párizs, szept. 8. A francia kormány nem végleges s csak formális választ

juttatott el Németországnak a fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó igény ügyében. Francia részről közölték, hogy az érdekelt hatalmak válaszaiknak beérkezése után s azokkal egyetértésben kívánnak válaszolni véglegesen a jegyzékre. Politikai körökben lehetségesnek tartják, hogy pénteken az államtanács már a végleges választjegyzéket is megkövegezheti. Sajtó és közvélemény egyébként egyre növekvő izgalommal fogadja az újabb és újabb német taktikai sakkmozgásokat. Különösen Schleicher tábornok, birodalmi hadügyminiszter megnyilatkozásait fogadják nagy idegeskedéssel, aki láthatólag kiméletlen módszerekkel akarja kiderőszakolni, amit célként maga elé tűzött.

Hétfőn nyitják meg a birodalmi gyűlést

Berlin, szept. 8. Véglegesen hétfő délután 3 órában állapították meg a birodalmi gyűlés legközelebbi ülésének időpontját. Göring birodalmi gyűlési elnök közölte egyttal, hogy a napirenden a kormánynyilatkozat szerepel. Politikai körökben kétnapos vitát várnak a kormánynyilatkozat felett. Szerda estére sor fog kerülni a bizalmi szavazásra. Aligha lesz elkerülhető a birodalmi gyűlés felosztatása, mert a többség bizalmatlanságot fog szavazni Papen kormányának. Az új választásokat ez esetben november 6-ára fogják kitűzni.

Helyeslik a szükségrendeletet

London, szept. 8. A Times a német birodalmi kormány szükségrendeletbe foglalt új gazdasági programját a mun-

kanélküliség elleni nagyarányu támadásnak nevezi. A lap hangoztatja, hogy a birodalmi kormány bátorsága iránt csodálatot kell érezni és hinni kell abban, hogy az erőfeszítések nyomán támadó eredmények kitűnőek lesznek.

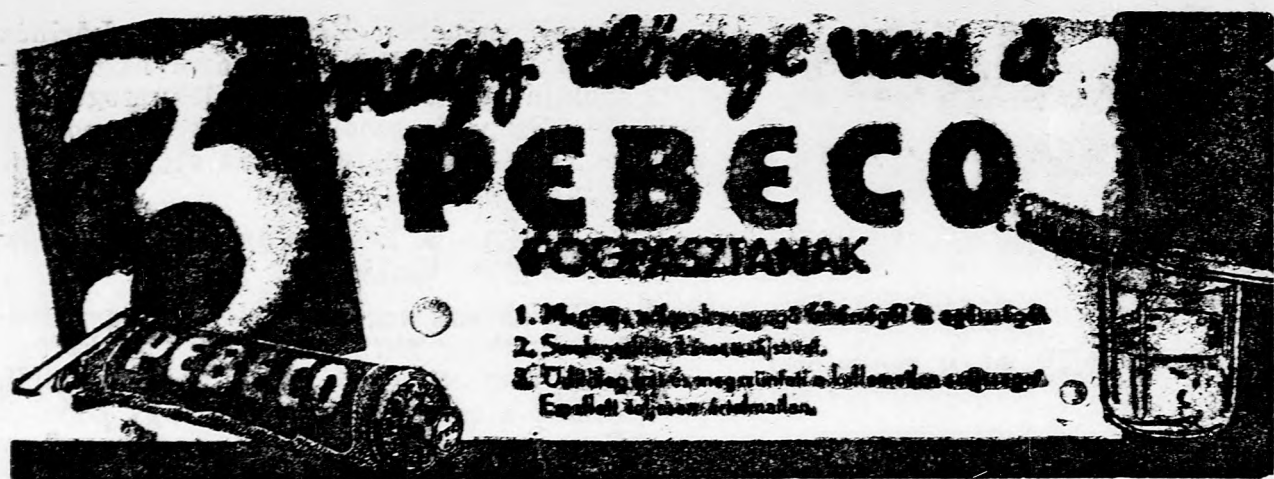
A Papen-kormány ismeretessé vált gazdasági intézkedései nyomán a kereskedővilágban növekszik a bizalom. A hangulatváltozás áttérjedőben van a közönség széles rétegeire is.

A nagyváradi suhancok megrohamozták a Primus cipőgyárat és közáporral fogadták a gyárból kitóduló sztrájkőrő munkásokat

Oradea-Nagyvárad, szept. 8. (Az Uj Kelet tud.) Cipész inasok tegnap megtámadták a nagyváradi Primus cipőgyárat. Betódultak a gyártelepre, majd egyikük meghuzta a vész-szirénát, mire a munkások kitódultak az udvarra. A munkásokat itt nagy közápor fogadta és bezúrták a gyár ablakait.

A hatóságok megállapították, hogy a tüntetés a sztrájkőrő munkások ellen irányult, a támadást azonban nem a sztrájkőrő munkások intézték a gyár ellen. Tegnap négy, ma tíz suhancot állítottak elő a rendőrségen. A támadók között nemcsak cipészek, hanem szabók is voltak.

Waldmann Pál banktisztviselőt is le tartóztatták, miután kiderült róla, hogy elősegítette a sztrájkőrő munkások akcióját.

A „Kominternt“ Stalin a szovjet-kormány gyámsága alá rendelte

Barátságos üzleti politika az imperialista államokkal. Késhegyig menő harc a faszizmus és a nemzeti szocializmus ellen

Berlin, szeptember 8. A szovjetek jól bevált politikai taktikája kezdettől fogva arra irányult, hogy a nemzetközi kommunista párt (Komintern) propagandamunkáját a szovjetkormány hivatalos diplomáciájától és külpolitikájától elkülönítsék. A szovjetkormány hivatalosan soha nem azonosította magát a Komintern törekvéseivel és hűvösen kitért a kapitalista államok tiltakozásai elől, valahányszor azok a Komintern és a szovjet kormánypolitika együttműködésére rámutattak.

A Komintern rövid kitélen

Utóbbi időben azonban bizonyos belpolitikai és külső nehézségek miatt győzött Stalin az az álláspontja, hogy a reális körülményekkel inkább számottevő kormánypolitika befolyáshoz jusson a Komintern tevékenységének irányításában.

Stalin a legfelsőbb kormányhatóságok hatáskörét centralista céllal ugyan, de főképpen azért nyirbálta meg, hogy a Komintern ellenzéki tulsúlyát ezeken a kormányzati szerveken belül megtörje. Így egyesítette például a Politbúrót a népbiztosok tanácsával, továbbá a Komintern végrehajtó bizottságát a kormány elrendelte. Ezt a centralizációt Molotov képviseli, aki mint a népbiztosok tanácsának elnöke, együttáll a Komintern végrehajtó bizottságának vezetője és a Politbúró egyik vezéregyénisége is. A szovjetkormány politikáját, jelenleg az ötéves terv belső krízise irányítja s ez szabja meg a külpolitikát is, amelynek ideiglenes célja, hogy a szomszéd államokkal kerülje a konfliktusokat. Ilyen körülmények között a Komintern egyelőre óvatosan kell hogy manőverezzen, anélkül azonban, hogy az Internacionálé messzmenő céljait felejtene.

A Komintern Stillhalteja azonban csak ideiglenes mindaddig, amíg a belső krízis el nem múlik s amíg a szovjetek gazdasági s katonai fegyverkezésének munkája befejezést nem nyer. Molotov a Komintern egyik legutóbbi ülésén világosan kifejtette a követendő politika alapelveit. Véleménye szerint minden kommunistának legfőbb törekvése oda-irányul, hogy Németországban polgárháborút idézzen elő, ugyanakkor „tekintettel kell lennünk arra, hogy a szovjetkormány a német birodalommal kötött szerződéseket tiszteletben tartsa“.

A „Zsidó“ Marx

Írta: Szabó Imre

A tartalomból: Rabbí Levj Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rothschildok — Bauer és Marx zsidóvitéje.

A finom papírosra nyomott példányok

ára 30 lel

Az egyszerű kiadás ára:

15 lel

Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Uj Kelet könyvosztályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

imperialista államok és a szovjetkormány között felmerülő vitás kérdéseket barátságosan kell megoldani — mondta Molotov — természetesen addig, amíg „engedékenységünk az egyesült köztársaságok statusquoját“ nem veszélyeztet. A lengyelekkel és Romániával kötött megemlékezési szerződések a szovjet számára a háború lehetőségét egyszerre két fronton szüntetik meg. A szovjetkormány engedékenysége azonban csak látszólagos s voltaképpen a Komintern akciószabadságát táplálja. Ugyanis a lengyelek, miután biztonságban érzik magukat észak felől, egy németellenes agresszív politika útjára térnek. A német-lengyel háború lehetősége a Komintern szempontjából igen gyümölcsöző, mert a két állam között felszított szenvedélyek a háború következtében előbb-utóbb kommunista forradalomhoz vezetnek.

Döntő akciók előtt

A Politbúró a gazdasági világválság további fokozását várja. Ez a válság „a kapitalista államok félelmetes szovjetelleni egységfrontját“ még inkább lazítja, annyira, hogy a világförhadalom lehető-

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Indig Alfréd hangversenye szeptember 13-án, kedden este

Indig Alfréd, a külföldi hangverseny-pódiumok ünnepeit hegedűművésze kedden este 9 órakor tartja meg egyetlen kolozsvári estélyét a róm. kath. gimnázium disztermében. A nagy és világszónylatban is jelentős művészeknek kijáró érdeklődés előzi meg a magas színvonalu zenei eseményt. Kolozsvár intelligenciája előreláthatólag színültig fogja megtölteni a hangversenytermet, Indig az elmúlt zenei évadban Berlineen kívül több nagy nyugati metropolisban szerepelt óriási sikerrel. Hogy Indig Alfréd művészi jelentősége milyen súlyt képvisel külföldön, annak dokumentálására közelük a legelőkelőbb lapok róla szóló kritikáinak kivonatát.

A hágai „Nieuwe Courant“ kritikájából a következő sorokat ragadjuk ki: „Hogy Indig egy jelentős, nagy művész, ismét bebizonyította tegnap este. Nagy és nemes élvezet volt ezt a tisztán, előkelő, technikailag tökéletes és értelmezésben mély és sugárzóan világos játékot hallgatni. A közönség elragadtatva tombolt.“

Bruxelles: „La Nation Belge“: „Indig a nagy kvalitásokkal bíró hegedűs. Tiszta és kifinomult stílusérzékkel rendelkezik, játékát a legcsiszoltabb technika jellemzi, mély intelligenciája pedig csak a kivételes művészek sajátja. Együttvéve ezek a ritka tulajdonságok biztosítják számára a sikert.“

Zürich: Tages Anzeiger: „Indig nem tagadhatja le magyar származását, mert égő temperamentuma és tökéletes virtuozitása csak a magyar hegedűsök sajátja.“ Indig Alfréd kolozsvári esetélyére Lepage főtéri könyvkereskedésében lehet a műsort megváltani.

sége ismét a reális megvalósulás küszöbén áll. Hasonló optimizmussal itélik meg a helyzetet a Balkánra nézve is. Görögország, Bulgária és Jugoszlávia a kommunista agitáció számára igen alkalmas területek, amelyekhez később Olaszország is bekapcsolható.

Molotov véleménye szerint a faszizmus végeredményben va-banque politika. Elisméri, hogy „a forradalmi nacionalizmus hullámai az egész világot elborították, de ezek a mozgalmak az Internacionálé malmára hajtják a vizet“, mert a nacionalizmus radikalizálódása mindenütt véres politikai és társadalmi felborulásokat von maga után. Németországban a kommunista párt ereje megnövekedett.

„Mindenfelől a szocialista gondolat visszhangját hallom, mondja Molotov, még akkor is, ha az nemzeti szocialista formát öltött“. Azonban most már elérkezett az ideje, hogy a jövőben a nacionalista törekvésektől megvonjuk támogatásunkat, még ott is, ahol eddig taktikai okokból kívánatos volt (pl. Kína). Legfőbb törekvésünk, hogy a kommunizmust a maga tiszta formájában juttassuk győzelemre. „Késhegyig menő harcot hirdet a faszizmus és a nacionalizmus ellen. Németország, Magyarország, Spanyolország és Kína viszonyai nagyon érettek arra, hogy ott a Komintern „döntő akciókat kezdjen“. A döntést Európában Németország, Ázsiában pedig Kína forradalmosítása fogja megérlelni. Egyelőre taktikai okokból azt ajánlja, hogy a döntő roham előtt „elterelő manővert kell alkalmazni“, azaz Belgiumban, Hollandiában, Ausztriában és Angliában sztrájkokkal egybekötött zavargásokat kell szítani.

A szovjet távolkeleti manőverek

Kínára vonatkozólag Molotov elfogadta a Kominternnek azt a tervét, hogy a Mandzuriában állomásozó japán csapatokat a felkelőkkel való kimerítő harcokba bonyolítsák, mert a cél az, hogy egy orosz-japán háború kitörése elkerülhető legyen. (Woroszilov hadügyi népbiztosnak ebben a tekintetben ellenkező a véleménye). A Komintern tervének megfelelően a kommunista párt távolkeleti szekciója öt felkelő hadosztályt szervezett, kettőt az orosz kommunisták, hármat a kínai kommunista párt megbízottja, Mang-Ming vezetése alatt.

AZ OPERA-MOZGÓ MŰSORA

Szeptember 8, 9, 10 és 11-én csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap:

TEMPLOM EGERE

németül beszélő és éneklő hangos vígjáték-láger.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, szeptember 9.

Bukarest, 7: Zenekari hangv.

Budapest, 9.15: A Postászenekar hangversenye. 12: Déli harangszó. 12.05: A rádió házikvintettjének hangv. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Révész Béla előadása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A szerencse fogadó. 5.25: Hangverseny. 7.15: Cigányzene. 8.15: Pontos időjelzés, hírek. 8.30: A Budapesti Hangverseny Zenekar hangversenye. Másfél óras könnyű zene. — Utána időjárás. Majd: Az Ostende kávéház szalón, jazz és cigányzenekarának hangv. Kalmár Pál énekszámaival.

Berlin, 19.10: Grieg hangv.
Breslau, 19.30: Strauss R.-dalok.
Frankfurt, 10.45: Rádiózenekar.
Stuttgart, 7.30: Citera.
Varsó, 8: Szimf. hangv.
Milánó, 8.45: Római négyes.
Róma, 10: Varieté dalok. 10.10: Zenekari hangv.

Prága, 7: Cseh dalok.
Pozsony, 10.20: Cigánydalok.
Kassa, 7.30: Klasszikus operettművészek.
Brünn, 7.30: Fuvola- és zongoraszonáták.

Osló, 7.30: Mendelssohn: Zongora-, hegedű- és csellószonáta.
Stockholm, 8: Orgonahangverseny. 10: Grammfón.
Svájci Aleman Adó, 8.40: Vigjáték.
Svájci Romand Adó, 7.30: Grammfón.
Toulouse, 9: Filmdalok. 10: Dalok. — Utána balalajka, 10.45: Argentínai zene.

Szombat, szeptember 10.

Bukarest, 7.45: áHrfa. 8.15: Katonazene.

Budapest, 9.15: Hangv. 11.15: Ifjúsági óra. 12.05: Balalajkazene. 4: Gyermekek-játzóóra. 5: Zenekari hangv. 6.30: Rádió amatőrpósta. 7.15: Venczell Béla dalestje. 7.45: Grammfónhangv. 8.30: Kabaréest. 8.30: Vége a nyárnak. 10.30: Időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs, 4.55: Katonazene. 7.10: Bariton-ének. 10.15: Jazz.

Berlin, 7.15: Brahms: E-moll szonáta. Hamburg, 7.20: Karének és szólisták. Stuttgart, 5: Rádiózenekar.

Varsó, 10.05: Chopin művei. 10.50: Táncczene.

Róma, 5.30: Ének és zenekari hangv. Prága, 7: Szakszofón.

Pozsony, 5.30: Grammfón.

Brünn, 7.20: Morva-szlovák est.

Svájci Romand Adó, 8.20: Mandolin és gitározene.

Svájci Aleman Adó, 7.45: Fall: Kedélyes paraszt c. operettje.

Toulouse, 10.45: Harmónikazene. 11: Kedvenc grammfónlemezek.

APRÓHIRDETESEN
Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró-hirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Engedélyeket, vámalási ügyeket és bármilyen bukaresti megbízást elvállalok. Hirsch Salamon Huedin, Str. I. Maniu 5.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhoz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácénál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Kitünően érettségizett bölcsészettan-hallgató elemi és középiskolai tanulók oktatását és román nyelvtanítást vállalnak, lakás és ellátás ellenében is. Cim a kiadóban.

Gyermekkocsit keresek megvételre. „Sürgős“ jelígre a kiadóba.

Perfekt könyvelő és román levelező kerestetik. Cim a kiadóban.

A legolcsóbb magyar lexikon a

Genius Kis Lexikon,
mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej fűzve, 150 lej egész vászonba kötve. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség (20 lej) előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

A ma egyik legfontosabb kérdése ad választ

Az Ifjúság nemi problémái
Dr. Tótsz Béla most megjelent könyve

Főbb fejezetei: A természetéről természetesen. A boldogság nehéz útja. Amikor a gyermekből ember lesz. Kétféle érettség. A hazug kísértet. A megérkezéssel szerelem. Mit kell tenni? A kétféle felelősség. Ujra szerelem. Pszichoanalízis és szerelem. Freud és Marx. A szerelem szabadsága. Egyenlőség és többnejűség. Itél a társadalom. Szűz-e vagy ártatlan? Kit válasszunk? A lelkiismeret házassága. Hideg-e a nő? A „kényes kérdés“.

Mindkét nemhez tartozó serdülő ifjakon kívül a szülők és pedagógusok is okvetlen olvassák el ezt a tartalomban gazdag külső köntésben megjelent könyvet.

UJ KELET könyvosztálya CLUJ

Kérem részemre postafordultával megküldeni: Dr. Tótsz Béla: Az ifjúság nemi problémái könyvet, portómentesen, 85 lej utánvétellel.

pontos cím név

— Albert fogadta az előzőtől jelentik: előző fogadta ez alkalommal megbízó levele

— Az országos jelszó: 20.000 47605, 18043 12.000 jelszó: 61011, 61022

— Egy ház állvány Simon kolozi ut 9. szám állványán megesusztottól értesített színe kiszám munkáknak első segélyt klinika sebet

— Nem tégymiszte pénzügyminiszter főljegy egy rét, hogy a csónról társfizesítésnek

— Megke rosvásárhel tott Szabad növendékei művészetben hetnek. Bétaban levő 12-ig. Tand költ esetbe

— Tomcs helybeli „T amelynek a tivalásána gényorsu mint a legfolyoztatban sek aran k eleget tenn jak mellet sa az egy Tomche J helyi hitű dással járú tett adom szemben, a Thora tar J. vezetésé T. J. szo is felhívja sitse mind szemben, n ban adom ezen egyle vannak és igaz elism hasson s á kenés nél üdvözlettel zetősége.

Középsík látását vá bas lakást főpostával

— Föld karestből könnyű fő restben. A cig tartott zott.

— Uj Schöhaus hogy a három vá Pastia viz vámcshalás gára vont gyelmét i zottságot az egész vizsgájják kedése az jak vizsgá veit és té pitani, ho lozsvára most már egyes vár akikkel S osztozott vámtételel dokban fe eredménye tartóztatá

HIREK

— Albert belga király kihallgatáson fogadta az új román követet. Brüsszelből jelentik: Albert belga király audiencián fogadta Djuvara román követet, aki ez alkalommal átadta az uralkodónak megbízó levelét.

— Az osztályorszáját húzása. Bukarestből jelentik: A mai húzás nyereségei: 20.000 lej 18031, 15.000 lej: 72722, 47605, 18043, 76471, 12378, 20424, 48925, 12.000 lej: 70033, 18668, 15728, 36375, 61011, 61022, 47343, 69192, 35584.

— Egy munkás lezuhant egy épülő ház állványáról. Csütörtök délelőtt Iliés Simon kolozsvári munkás a külmonostori ut 9. szám alatt épülő ház, egyik magas állványán dolgozott. Iliés munkaközben megcsuszott, elszedült és leesett. Az esetről értesítették a mentőket, akik a helyszíntre kiszállva konstatálták, hogy a munkásnak ballába eltörtött. Dr. Matache első segélyben részesítette Iliést, akit a klinika sebészeti osztályára szállították.

— Nem tárgyal új kölcsönről a pénzügyminiszter. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium kategórikusan megcáfolja egyik délutáni lapnak azt a hírt, hogy a pénzügyminiszter újabb kölcsönről tárgyal és a külföldi adósságok fizetésének felfüggesztését tervezi.

— Megkezdődtek a beiratások a Marosvásárhelyi városi tanács által fölállított Szabad festőiskolába. Ezen iskola növendékei a festészetet kívül, az iparművészetből is, szakszerű kiképzést nyerhetnek. Beiratkozni lehet a Kulturpalotában levő iskola helyiségében d. e. 10—12-ig. Tandij egész évre 2000 lej. Indokolt esetben tandijmentesség.

— Tomche Jeschiwosz szombatja. A helybeli „Tomche Jeschiwosz Egyet”, amelynek célja és törekvése a Thora kultiválásának lehetősége a helybeli szegénysorsu hitű zsidó ifjak számára, mint a legtöbb zsidó intézmények válságos helyzetben van s csak óriási erőfeszítések árán képes magasztos feladatának eleget tenni, a jelentéktelen havi tagdíjak mellett, az egyetlen bevételi forrása az egyszer évenként megrendezendő Tomche Jeschiwosz szombat, amikor is a helyi hitű zsidóság, igaz zsidó lelkesedéssel járul a Thora elé, hogy ott szerzett adományát lerója azon ifjakkal szemben, akik ifjúságukat áldozták a Thora tanulásának. A helyi Tomche J. vezetősége ezen szombatot jelölte ki a T. J. szombatjának, amiért is ezután is felhívja Cluj város zsidóságát, teljesítse mindenki kötelességét a Thorával szemben, mindenki anyagi ereje arányában adományával járuljon hozzá, hogy ezen egyet, amelynek magasztos céljai vannak és Erdély orth. rabbikarának igaz elismerését kiérdemelte, prosperálhasson s áldásos működése minden zölkénés nélkül folytatódhasson. Testvéri üdvözléssel a helyi Tomche Jeschiwosz vezetősége.

Középkorú fú, vagy lány gondos elátását vállalja izr. uricsalád fürdőszobás lakásban. Cim „Orlow” ékszerüzlet, főpostával szemben.

— Földrengés volt Bukarestben. Bukarestből jelentik: Tegnap este 9.40-kor könnyű földrengés volt érezhető Bukarestben. A rengés mindössze 20 másodpercig tartott és semmilyen kárt nem okozott.

— Új letartóztatások várhatók a Schönhaus-ügyben. Megírta az Uj Kelet, hogy a Schönhaus-féle vámpanamában három vámtisztviselőt tartóztatott le Pastia vizsgálóbíró. A Schönhaus-féle vámpanam olyan terjedelmes, hogy magára vonta a legfelsőbb vámpanaságok figyelmét is, akik háromtagú vizsgálóbizottságot delegáltak Kolozsvárra, hogy az egész panamát lelkiismeretesen megvizsgálják. A vizsgálóbizottság első ténykedése az lesz, hogy aprólékosan át fogják vizsgálni az itteni vámpamváltókönyveit és tételről-tételre meg fogják állapítani, hogy helyesen vámpamolták-e a Kolozsvárra érkezett árukat. A vizsgálat most már kétségtelenül kiderítette, hogy egyes vámpamváltók is bünrészesek, akikkel Schönhaus Miksa pontosan megosztotta a kereskedőtől beinkasszált vámpamváltókat. A vizsgáló bizottság a napokban fejezi be a vizsgálatot, melynek eredménye képen valószínűleg újabb letartóztatások lesznek foganatosítva.

Hat rabló detektívregénybe illő támadása egy bukaresti táglagyár ellen

Egy házaspár élethalál harca a rablókkal a pénztárért

Bucuresti-Bukarest, szept. 8. Ma éjjel fél 1 órakor a Bajenaru uton levő téglagyárba hat revolveres rabló hatolt be, hogy kirabolják a pénztárt. A pénztárszoba melletti szobában álló Constantin Mamu, amikor zajt hallott a pénztárban, belépett a szobába, mire a rablók rálöttek. Manunak volt annyi ideje, hogy viszaugorjon a szobájába és annak ajtaját bezárja. A rablók utána rohantak, betörték az ajtót ép abban a pillanatban, amikor Manu felesége az ablakhoz rohant és segítségért kiáltott. Az egyik rabló revolverével fejbe ütötte az asszonyt, aki súlyos sebből vérezve összeesett. Manu nem vesztette el lélekjelenlétét, leütötte a lámpát és a sötétségben kiugrott az ablakon. A rablók üldözöbe vették, de Manu szerencséjére ép egy autó jött az uton, amelyet megállított és amely felvette. A rablók az autót nem akarták tovább engedni és amikor felszólításuk dacára továbbrobogott, valóságos sortüzet adtak, a sofőrt kezén meg is sebesítették és alaposan megromgálták a kocsi. A sofőrnek azonban mégis sikerült a legközelebbi rendőrállomáig vinni az autót, ahonnan hamarosan nagyszámú rendőrség ment a helyszínére. A rablók ezalatt már nyomtalanul eltűntek.

A pénztár érintetlenül maradt, az asszonyt súlyos sebével kórházba szállították.

Hogy lesz a fegyházból kolostor?

Németország megtalálta a felosztott fegyházak értékesítésének módját

Berlin, szept. 8. A német bünyügyi reformnak nagy hátrányai vannak. Többek között súlyos gond járul a porosz pénzügyminisztériumra: nagyon nehéz a felosztott fegyházak értékesítése.

Szilvéziában rövid idővel ezelőtt nagyon jól oldották meg ezt a problémát: egy kiürített fegyházat eladták — egy szerzetesrendnek.

A rideg cellákban, ahol azelőtt fegyverek éltek, most szerzetesek laknak. Ez a megoldás a legnagyobb mértékben bevált: az állam eladta a fegyházat, a szerzetesrendnek nem kellett új kolostort építeni.

Sajnos azonban, nem mindenütt van olyan szerzetesrend, amely kolostort keres. A fegyházak építése pedig olyan,

hogy nem igen alkalmas más célra. Senki sem lakik szívesen olyan épületben, amely valamikor fegyház volt.

Egyes helyeken — például Brandenburgban — sokkal jobb a helyzet. A régi fegyház a város közepén fekszik és strukturája sem olyan, mint az „ideális fegyház”. Ebből a fegyintézetből minden hónapban megszűnt néhány rab. Ennek a fegyháznak felhasználása természetesen nem okoz nagy nehézségeket: az egykori fegyintézet jelentékeny részét lebontják és helyén veterányeskeretet létesítenek. A brandenburgi fegyenceket már áttelepítették a városokba, ahol a régi fegyházak helyében pedig jelesleg — amíg az épületet lebontják — tisztviselők laknak.

Hatálytalanították a bírói delegációkat. Bukarestből jelentik: Az igazságügyminiszter rendeletet adott, mely szerint az összes bírói delegációk, amelyek nem az illető bírók rendes tartózkodási helyére szólnak, visszavonottnak.

— A londoni rendőrség harca az autósbanditákkal. Londonból jelentik: Az elszaporodott gépjárműves banditák megfékezésére egymást érik az angol fővárosban a nagyarányú rendőrségi razziák. Rendőrsztagok időnkint lezárják a hidaknál és utvonalkerszűződésekkel a forgalmat s minden motoros járművet vizsgálat alá vetnek a bennülőkkel együtt.

— Salzburgban 131 kommunistát tartóztatott le. Bécsből jelentik: Salzburgban kommunista rendbontó akciók közben 131 embert vettek őrizetbe s vetették fogságba. Az akció főmozgatója Leitner Daisy bécsi ügynök volt.

— Az óceánrepülő utlevélkálváriája. Londonból jelentik: Hutchinson amerikai csokoládégyáros, aki a Fying Family repülőgépen családjával és barátjaival óceánrepülésre indult, négy napig Grönland egyik kikötőjében, Goodhaabban volt kénytelen vesztegelni utitársaival, mert a dán kormány nem adott előzetes engedélyt Grönland átrepülésére, de Hutchinson ezzel a csekélységgel mitsem törődött s engedély nélkül is leszállt Grönlandban. Gépét emiatt lefoglalták s nem engedték meg územanygészletének kiegészítését sem. A bíróság gyorsított eljárással ezer dán korona pénzbírságra ítélte a gyárost, aki az összeget nyomban ki is fizette s most már folytathatja útját Izlandon és a Far Oer szigeteken át Edinbourgh felé.

— Egy kanadai professzor felszállt a sztratoszférába. Londonból jelentik: A kanadai Manitoba államban levő The Pas közelében Millican professzor ballonnal felszállt a sztratoszférába a földmágnességrek a kozmikus sugarak ra gyakorolt hatása tanulmányozására. A professzor által elért legnagyobb magasság az első hírek szerint 25 ezer láb. A tudós leszállásáról még nem érkezett hír.

— Trotszkij beutazási engedélyt kapott Csehszlovákiába. Londonból jelentik: A Times távirata szerint a csehszlovák kormány beutazási engedélyt adott a Törökországban élő Trotszkijnak gyógykezelésére idejére Csehszlovákiába.

— Orosz-lengyel fogolycsere. Varsóból jelentik: Orosz-lengyel politikai fogolycsere egyezmény jött létre, melynek rendelkezései szeptember 15-én lépnek életbe.

— Angol hajóraj érkezik Galacba. Galacból jelentik: Szeptember végén egy angol hajóraj érkezik a kikötőbe. A román haditengerészet nagy ünnepekkel fogja a vendégeket fogadni.

MARSOF SZKY-féle görög faldínye
vagontételekben eladó.
Dr. Scharff Gyula gazdasága
Lerakat: Béga jobbsor 17.
Timisoara—Josefin

— Meleg időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint meleg időjárás várható, nyugat felől a felhőzet növekedésével.

A világ legmodernebb története: Wells: Nagy világtörténet. E mű első, prima kiadása 2400 lej volt, most könyvnapi kiadás 800 oldalon, 300 képpel, 18,5x27,5 cm. nagyságban 130 lej LEPAGE-nál Kolozsvár. Vidékre utánvétellel, portómentesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét LEPAGE-től.

— Diszsihelyre temették a lezuhant magyar pilótákat. Budapestről jelentik: Kaszala és Urbacek lezuhant repülőket csütörtökön délelőtt 10 óraokor temették a Kerepesi temetőben diszsihelyre.

— Félmillió fontos sztrájkalap az angol textilsztrájkoloknak. Londonból jelentik: A szakszervezetek newcasteli kongresszusán közölték, hogy a szakszervezeti szövetség a lancashirei textil munkások bérharcára félmillió fontsterlinges sztrájkalapot létesít.

NAPRÓL NAPRA

A világ leggyorsabb vonatának, a Cheltenham Flyernek menetrendjét újból meggyorsították. A vonat, amely a Swindon és a londoni Paddington pályaudvar közötti utat megállás nélkül teszi meg most óránként 71,3 mérföld, azaz 114 kilométeres sebességgel halad. A vasutak százéves történetében ez az első eset arra, hogy egy vonat menetrendszerűen ilyen nagy sebességgel közlekedjék.

Saljapin a londoni Nelson filmvállalathoz szerződött egy filmre. Százezer dollárt kap és a film tiszta jövedelmének bizonyos százalékát.

Az olasz vasutak nászutasparókna kedvezményeket adnak a díjszabásból. 40 új pár ma együttes audiencián jelent meg a pápa előtt s a Szent atya megáldotta őket.

Párizsban a Nagyopera után most átalakításokat végeznek a Comedie Francaise nézőtérén és színpadon is. Az új színpad derekán a Comedieban is lesznek nagy társadalmi ünnepek és bállok s ezek céljaira teszik most alkalmassá a színházat.

Pirandello két új darabot írt. A Trovati c. darabot Milanóban a jövő hónapban mutatja be Amrta Abba társulata, a másikat, melynek címe Amikor jelentősek vagyunk — Rómába fogják először játszani.

Lebrun, a francia köztársaság elnöke a napokban fogadni fogja Gorgulow védőt.

Az amerikai Pennsylvania vasut 116 utas szállítása alkalmas emeletes vasúti kocsikat rendszeresített vonalain.

— A zsidó iparosok aggménházuk javára f. hó 10-én, szombat este kilenc órai kezdettel fagyalt- és szórakozási estélyt rendeznek a City-kávéházban, amelyre Cluj város zsidó társadalmát ezután is tisztelettel meghívja a Hölgybizottság.

— A hitlen kezelésen ért felelősséget letartóztatott a rendőrség. Érdekes letartóztatás történt tegnap délután a kolozsvári rendőrségen. A letartóztatott Matea Árpád, a posta mögötti autóbussz állomás büfféjének a társtulajdonosa. Matea Árpád társa az utóbbi időben észre vette, hogy az elszámolások körül differenciák vannak és megállapította, hogy a társa nem számol el rendszeresen a befolyó pénzekről és azoknak egy részét a saját céljaira fordítja. A társ feljelentést tett a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást az ügyben, melynek eredményeképpen tegnap letartóztatották Matea Árpádot.

— Orosz agitátorokat tartóztatott le Rigában. A rigai politikai rendőrség számos orosz agitátort tartóztatott le, akik egy yachton több millió bolsevik rőpiratot szállítottak Hamburgba, majd onnan Lettországra csempészték be azokat.

— Különös bünyvádi eljárás az eperjesi zsidók ellen. Eperjesről jelentik: Eperjesen néhány héttel ezelőtt a Masaryk szobor leleplezési ünnepélyén megjelentek az orthodox zsidó hitközség kiküldöttjei is, akik vallási okokból nem vették le a kalapjukat a nemzeti himnusz elénekülésénél. E miatt bünyvádi eljárás indult ellenük. A bíróság a vallási szempontokat nem vette figyelembe és a vádlottakat 300—500 csehkorona pénzbüntetésre ítélte.

Magyar társasulazók! Erdélyi népművészeti tárgyak, képeslapok a Lepage könyvkereskedésben.

Temesvározt naponta friss orth. ש. ר. כ. **KOLBÁSZ ÉS LUSIÖL ÖRU** kapható. Vidékre megrendelések elfogadhatnák. **WOLF, Józsefváros, Dreyer-u. 2.**

UJ KELET *Legújabb hírek*

„Ez nem konverzió, hanem bolsevizmus” — mondotta Vlád Aurél a „Solidaritatea” ülésén

Az erdélyi román bankok szövetsége a konverziós javaslat visszavonását követeli és valódi konverziót kíván konverziós bank felállításával

Bucuresti-Bukarest, szept. 8. A „Solidaritatea” az erdélyi román bankok szövetsége tegnap tartotta meg nagygyűlését, amelyen a tagintézetek teljes számban megjelentek. A gyűlést Bonțescu Viktor szenátor nyitotta meg, aki szerint a konverziós törvényt vissza kell vonni és új alapokra fektetve olyan törvényt kell hozni, amely más elveken épüljön fel, mint Argetoianu törvénye. A kormány eddig publikált javaslatainak is két alapvető hibájuk van: beszélnek jogos konverzióról és bírói konverzióról. Mindkét formája a konverzió csak azonban alkotmányellenes. A konverzió igazi eszméjét sem Argetoianu, sem Mironescu tervezetei nem valósítják meg, mert az igazi konverzió — mint az magából a szóból is kitűnik, — az esedékes, rövid lejáratú és magas kamatozású adósságok átválttatása hosszú lejáratú és alacsony kamatozású adósságokká. Ebben a konverzióban nincs károsult és az államnak nem is szabad, de nem is lehet új terheket magára vállalnia. Egyébként pontos statisztikai adatok nélkül semmitsem lehet csinálni, de ezt is elmulasztották.

Állítsanak fel konverziós bankot

Határozati javaslatot nyújt be az elmondottak szellemében, követelve Argetoianu fatális javaslatának visszavonását és ezzel az erdélyi román ingó vagyon megmentését, egy konverziós bank felállítását, amely amortizációs alapon végrehajtsa az adósságok átalakításának tranzakcióját.

Vlád Aurel szerint a kormány programja teljes ellentétben áll a konverzióval, amely valósággal bolsevista eszmét tartalmaz.

Erdély speciális érdekeire mutat rá és csatlakozik a határozati javaslathoz.

Újra minisztertanács elé kerül a konverzió

Az utóbbi időben a konverzióval kapcsolatban különböző hírek láttak napvilágot. Iletékes helyen megállapítják, hogy e hírek nem voltak alaposak akkor, amikor azt közölték, hogy a kormány végleg elhatározta, a konverziós javaslat azonnali betervezését, de ép ily alaptalanok voltak, amikor azt adták hírül, hogy a kormány a javaslatot öszre halasztja. Tény az, hogy a kormány alapos munkát kíván végezni és ép ezért még nem döntött semilyen irányban. Egyik legközelebbi minisztertanács fog valószínűleg döntő határozatot hozni e kérdés megoldását illetőleg.

A „Curentul” szerint ez a minisztertanács már pénteken meg lesz tartva. Maniu tegnap megbeszélést folytatott

Raktárunkon lévő zsidótárgyú könyveket olcsón kiadjuk:

- Max Nordau: dr. Kohn — — — 25 L
- Felix Weltseh: A zsidókérdés a modern eszméáramlatok tükrében — — — 25 "
- Solem Alejchem: Leégett nemesek — — — 10 "
- Paneth Herman: Utazásom a Szentföldön — — — 5 "
- Marton Ernő: Zsidó nemzet Erdélyben — — — 5 "

Mihalacheval erről a problémáról és a megegyezés valószínűségére vall, hogy este elutazott a fővárosból. Hír szerint Maniu elutazása előtt kijelentette, hogy szeptember 15-ig meg lesz szavazva a konverzió. A hírt azonban a Curentul is fentartással közli.

Nehezen bontakozik ki Argetoianu konverzió védő frontja

A liberális párt szombaton értekezletet tart, amely főként a konverzióval foglalkozik. A liberális párt valószínű-

leg nem fog tulerős ellenzéki magatartást tanusítani Mironescu javaslatával szemben, tekintettel a párt háta mögött álló bankérdekeltségekre. Argetoianu konverzióvédő frontja nehezen bontakozik ki.

Mégis meg akarják szavazni a konverziós javaslatot a jelen ülésszakban

Mihalache kijelentette az újságíróknak, hogy a kormány ebben az ülésszakban a vagyonszerzésről, az adó leosztásról és a konverzióról szóló törvényjavaslatokat fogja elintéztetni.

Bukarestben öngyilkos lett Moldován György, az egykor dúsgazdag kolozsvári filmes

Előbb föbelötte magát, azután a Dámbovijába ugrott Moldován György

Bucuresti-Bukarest, szept. 8. (Az Uj Kelet tud.) A főváros társadalmi köreiben óriási feltűnést keltett egy nem mindennapi öngyilkosság. Moldován György, aki az imperium utáni években óriási szerepet játszott Kolozsvár társadalmi életében is, egy filmirodának a tulajdonosa volt és az akkor trónörökös Károly királynak környezetéhez is tartozott, néhány hónap óta Bukarestben él. Az egykor gazdag üzletember az utóbbi időben súlyos anyagi gondokkal küzdött. Valamikor jömeneteli vállalatai sorra tönkrementek és eközben zavaros ügyletekbe keveredett, a melyek során egyszer a hatósággal is meggyűlt a baja. Bukarestben szívós erőfeszítéseket tett, hogy felszínen tudja tartani magát, ez azonban ugy-

látszik, sehogysem sikerült neki és a teljes anyagi csőd elől a halálba menekült.

Tegnapelőtt rejtélyes körülmények között eltűnt bukaresti lakásáról Moldován György. Felesége rögtön öngyilkosságra gondolt és az eltűnésről értesítette Parizianu rendőrségi vezérfelügyelőt, aki a családnak jóbarátja volt. A bevezetett nyomozás nem vezetett eredményre, Moldován nem sikerült felkutatni, ma délután aztán a szerencsétlen ember a Dámbovita egyik hídján föbelötte magát és a vízbe ugrott. Bukarestben az öngyilkosság, már a módja miatt is, amely páratlanul áll a főváros öngyilkossági krónikájában, nagy szenzációt keltett.

Az amerikai és európai nagyipar optimisztikusan néz a világgazdaság legközelebbi jövője elé

Általános a hit, hogy a krízis elérte mélypontját és most már megkezdődött a feljavulás processzusa

Cluj-Kolozsvár, szeptember 8. A new-yorki tőzsde-hossz rohamos emelkedése és annak az európai tőzsdékre való áttérjedése optimista hangulatot váltott ki az európai piacon és a gazdasági körökben is. Hoover és Amerika gazdasági szakemberei, főképpen pedig a nagyipar kapacitásaai hetek óta hirdetik, hogy a világgazdasági válság elérte mélypontját és most már kezdetét veszi a lassu feljavulás.

Ez a hit és ez az optimista felfogás most már kezd Európára is áttérjedni. Ugyanakkor, amikor Ford bizakodó hangulatában elhatározta detroit-i gyárainak újramegnyitását, a londoni Daily Telegraph arról ad hírt, hogy az angol nagyipari körökben is az a felfogás alakult ki, hogy a gazdasági válság elérkezett határkövéhez és most már beállott a kedvező fordulat, amely a gazdasági feljavulás kezdetét jelenti. A lap hangoztatja, hogy

a kereskedelem terén is a világ valamennyi országából növekvő optimizmusról érkeznek jelentések.

Angliában a magánkamatláb már a hivatalos bankráta színvonala alatt áll és a pénzügyi körök erőiesen sürgetik a pénzpiacnak külföldi emissziók számára történő felszabadítását. A londoni tőzsdén az ipari értékek tovább javulnak és a tőzsdei jelentések egyre kedvezőbbek.

Ugyancsak bizakodó hangulat mellett szól az a nyilatkozat, amelyet Mellon Amerika londoni követe adott a sajtónak. Az amerikai követ a napokban érkezett vissza hosszabb tengerentúli utjáról és partraszállása után kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy a világgazdasági helyzet most már sokkal reményteljesebbnek látja, mint hónapokkal ezelőtt.

Amerikában, azonban az értékpapírok áremelkedése, a nagy tőzsde-hossz és az ipar optimizmusa ellenére máris óvintézkedésekre gondolnak, hogy ezt az emelkedési tendenciát a gazdasági viszonyokhoz normalizálják. A stabilizációs szervek áruvisszatartási alapot létesítettek abból a célból, hogy a jövő évig gyapotfelesleg ne kerüljenek a piacra és ne rontsák az árakat. Az intervencióra nagy

szükség van, mert a gyapotárak átmeneti emelkedés után, a newyorki tőzsdén már újra esni kezdenek.

Óriási tömeg nagy lelkesedéssel fogadta a pesti filléres gyorsvonatot

Váradon a refektus megbízottja beszéddel fogadta a rendezőseget

Cluj-Kolozsvár, szeptember 8. Csütörtökön délután néhány percel hat óra előtt futott be Kolozsvárra a filléres gyorsvonat, amely beindítója egy szívélyes román-magyar kölcsönösségnek. Néhány nappal ezelőtt a Realitate által rendezett különvonat ezer bukaresti utast vitt Budapestre, ahol a bukarestiek rendkívüli előzékenységekben részesültek a hatóságok és a lakosság részéről. Tiszteletükre nem csak hivatalos fogadtatás volt a pályaudvaron, hanem kitűzték a román lobogót is. A vonat utasai mindezeket meg-sürgönyözték illetékes tényezőknek, amire most az volt a felelet, hogy a Budapest-ről elindított filléres gyorsvonatot a román hatóságok hasonló előzékenységekben részesítették.

A vonat, amely Pestről a reggeli órákban indult el, a legszebb szerelvények egyike, amik felett a MÁV rendelkezik. Tizenhat bőrüléses, kényelmes kocsit hozott ez utast Erdélybe. Váradon óriási közönség várta a vonatot és a prefektus megbízottja beszéddel fogadta a rendezőseget, élén Paizs Ödön kitűnő hírlapíró kollégánkkal. A fogadó beszéd kihangsúlyozta, hogy minden nemzetközi konferenciánál többet jelent az ilyen baráti cselekedet. Váradon ötszázötvenen szállottak ki. A vonat továbbindult Kolozsvár felé és utközben az állomásokon mindenütt kendőlobogtatással köszöntötték a vendégvonatot.

Kolozsváron a Perronon ezrekre menő tömeg várta a szerelvényt, amely hét telt kocsival futott be. A kocsik számairól pontosan tudta mindenki, hol keresse hozzártatózóját, így hát a nagy tölönység ellenére példás rendben bonyolították le a kiszállást. A vasutállomás előtti téren, a Ferdinand király uton és a Főtéren is sorfalat állottak az emberek, az ablakból pedig kendőlobogtatással üdvözölték a pestieket, akik három napig tartózkodnak Kolozsváron.

A királyhelmei főrabbi Kolozsváron. Az ortodox hitközség vezetősége közli: Glatzstein Vilmos királyhelmei főrabbi szombaton este a nagytemplomban (Str. Paris) vendégszónoklatot tart.

India és Irország közös frontot szervez az angol áruk bojkottálására. Londonból jelentik: Indiai-ir titkos megállapodás jött létre az angol áruk bojkottálására. A delegátusok egységes tervet dolgoztak ki a bojkott minél hatályosabbá tételére.

Nem halasztják el a világgazdasági konferenciát. Az Evening Standard közli, hogy hivatalos angol körökben semmit sem tudnak még ezidőszent a terbe vett világgazdasági konferencia jövő évre leendő elhalasztására irányuló amerikai javaslatról, de ilyen indítvány Londonban nem keltene nagy meglepetést.

Nehézségek merültek fel a román-magyar kereskedelmi tárgyalások körül. Az ipar és kereskedelmi minisztériumban tegnap folytatták a román-magyar kereskedelmi és clearingtárgyalásokat. Mig utóbbiak befejezéshez közelednek, a kereskedelmi tárgyalások körül nehézségek vannak, főleg a magyar kormány importkontingentálási rendelkezései miatt. Valószínű, hogy a clearingszerződés megkötése után a további tárgyalásokat fel függesztik, mig a magyar küldöttség Budapestről újabb utasításokat fog kapni.

Okos apák, jó anyák. Lepagehoz küldik gyermekeiket vásárolni. Lepage megbízható, jó és olcsó! Kérjen Lepage-tól jegyzéket.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. Nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Barou 12. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 377.

Taxa postală plătită în nr. No. 224.715
da Baron L. H. Telefon: 3-77
Havonta 110.
Egyre 600. egé
földre: Havo
félére 6. egé
detések díjsz
KELET” az
zsidóság egy
leink utánn
rás megjelöl

Az utolsó

Uj adónevelés megismerés kormány a vá A mezőgazdasági nyitása egyes tegek, a keres tuclek adóter

A tendencia Az állam minden felesl A városi la Eormány áldo kába.

Kereskedő, belkerülnek az a koncepc rasztek létjog az országban.

Uj adóroha városok ellen. Ez a roham Utolsó és h Mert azokb városi lakos tolni, nem leh lyet a világgz zett elő az á

Vörös zászkampók

Hála Isten szaga, bár n vagyunk term nem fakad jó hagyjuk és pe ben ugyancsa országnak, de haszna az ors elött láttuk programok b nünk kellett, tások után u bontani zász lunk?

Azt tapaszt lett, amely iz nek egységét, uj pártprogr bogó vörös z — fehér mez dalmiságot je forradalmat, kizárólagoság szellemét. Ne ték: nem a a legelkesere okozta a vilá dotság. Ter az ipari vidé cionalizálása, ipar leromlás port elé épít mindez érthe nagy rétegén azt, hogy bo snit aggyal művelt, színé komoly polit kalandornak:

Romániában zászlót, amely nye van ráv megcsinálni, ramot a rom felkülete és kapcsolóhatik mert országú mert Román imerte csak megszállást, ipara és me van a néme arányain. Ez körülötte irté krízis, a legbo hetne, ha a nának rajta, az tudott ve vezési erőket teskedés és p csak e tényh hatja a kam azért sem, m mások az ide

A latinok